

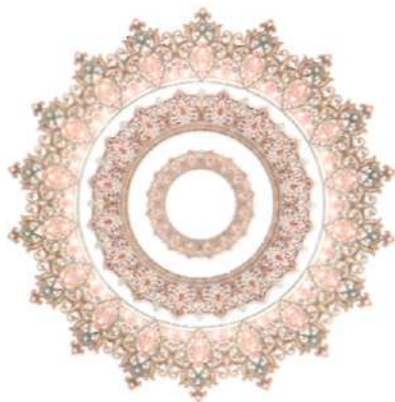
АЛИШЕР НАВОИЙ

АЛИШЕР НАВОЙИЙ

Шўла асарлар тўплами

Ўн жилдлик

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги
Ғафур Ғулом номидаги наприйёт-матбаа ижодий уйи
Тошкент — 2011

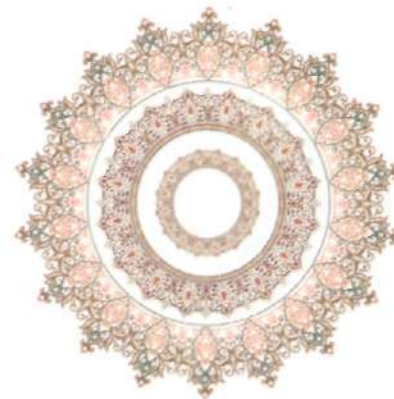
АЛИШЕР НАВОЙИЙ

Шўла асарлар тўплами

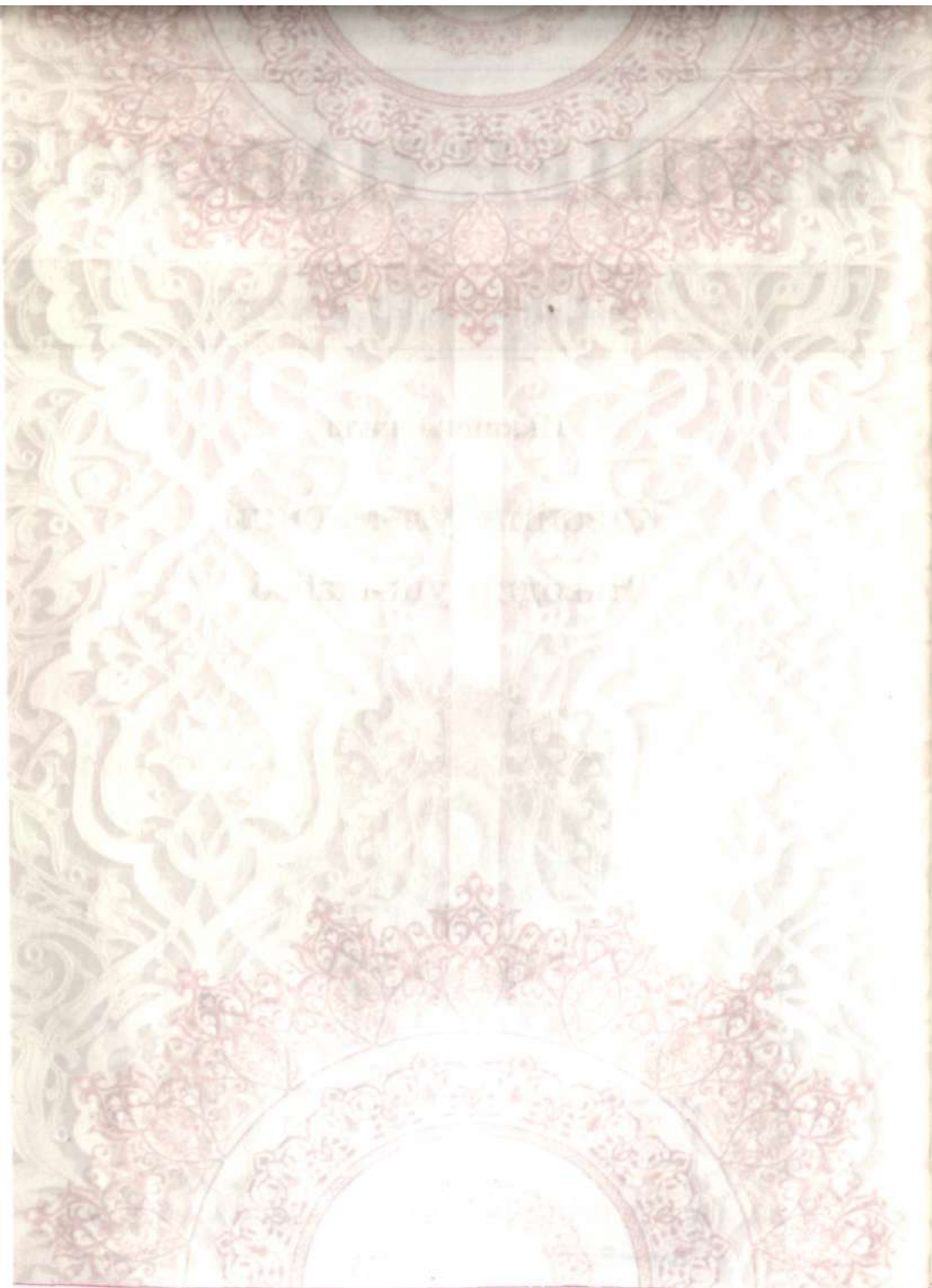
Иккинчи жилд

Хазойин ул-маоний

Наводир уш-шабоб

22141

Ғазаллар

АЛИФ ҲАРФИНИНГ ОФАТЛАРИНИНГ
ИБТИДОСИ «НАВОДИР»ДИН

1

Зиҳи зуҳури жамолинг қуёш киби пайдо,
Юзунг қуёшига зарроти кавн ўлуб шайдо.

Юзунг зиёсидин ар субҳ айна ичра баёз,
Сочинг қаросидин ар шом бошида савдо.

Зуҳури ҳуснунг учун айлабон мазохирни,
Бу кўзгуларда ани жилвагар қилиб амдо.

Чу жилва айлади ул ҳусн истабон ошиқ,
Салои ишқин этиб офариниш ичра нидо.

Бири қабул эта олмай ани, магарким мен
Қилиб отимни залуму жаҳул бирла адо.

Демайки мен, ўзи маъшук ўлуб, ўзи ошиқ,
Ки тиғи ғайрат ўлуб анга нақши ғайрзудо.

Навоий, ўлмади тавҳид гуфтугў била фаҳм,
Магарки айлагасен тилни қатъу жонни фидо.

2

Илоҳий, амринга маъмур етти торами аъло,
Не етти торами аъло, тўқуз сипеҳри муалло.

Жамилзикрлиг ўлган жамолинг этти таманно,
Вусулфикрлиг элга висолинг ўлди тавалло.

Хаёл бикрларин жилвагарлик эткали ҳар ён,
Сен айладинг ҳулали дурри назм бирла муҳалло.

Ибодатингга янги ой бўлуб ҳам ўлди мусаллий,
Сипеҳр атласидин солибон ҳавога мусалло.

Чу сендин ўлди қуёш панжаси аросида олгун,
Сочарға доғи сен эттинг анга карам яди туло.

Демакка зикринг эрур хонақоҳ ичинда ҳаё-хуй,
Салойи ишқинг ила аҳли дайр ичра алоло.

Навоий аҳли жунун зумрасига кирди, Илоҳий,
Чу айладинг ани Мажнун, ўзунгни қил анга Лайло.

Юзунг кўзгусидин оламда юз нуру сафо пайдо,
Куёш андин, анингдекким куёшдин зарра ношайдо.

Сенинг кўюнг насимиға ўзин солдикки жон топтик,
Масих анфосидин гар хастаға бўлмас даво пайдо.

Азалдин то абад сатҳи вужудунг зарфи тўлмаским,
Анга не ибтидо пайдодурур, не интиҳо пайдо.

Сен эттинг шамъу гулда жилваким, парвонаву булбул
Бири куйди, бирига бўлди юз дарду бало пайдо.

Сенинг наштагъанг эди Ширин ила Лайлодаким, Фарҳод
Ўлуб, Мажнунға бўлди юз туман ранжу ано пайдо.

Мазохир истабон асмоға ишқу ҳусн кўргуздунг,
Ки пайдо хирмани ажз ўлдию барқи жафо пайдо.

Биров етти сангаким ўзлуги даштини тай қилди,
Бақо истар киши аввал керак қилса фано пайдо.

Санга кўнглумдаги ҳожатни ҳожат йўқки, арз этсам,
Улус кўнглида пинҳонлар эрур чунким санго пайдо.

Навоий гулшани вақтиға эҳсон ямғурун ёғдур,
Ки анда гул била булбулға йўқ баргу наво пайдо.

Зиҳи эл ниҳони санга ошкоро,
Ниҳон дардима ошкор эт мудоро.

Не дардингни кўнглумда асрарға тоқат,
Не сиррингни оғзимға олмаққа ёро.

Хаёлингда савдо пиширғанда, айлаб
Димоғимни ошуфта ул зулфи соро.

Фироқинг аро жон талашурда ёғиб,
Ҳамул ғам тоғидин бошим узра хоро.

Тарахҳум, тарахҳум, тарахҳум, тарахҳум,
Буто, чобуко, маҳвашо, гулъузоро.

Қаронғудурур олам оҳим тунидин,
Куёш янглиғ оч орази оламооро.

Навоийға жон ошкору ниҳон сен,
Зиҳи эл ниҳони санга ошкоро.

Ё Раб, ул соатки тушкай ҳажр жисму жон аро,
Солгунг ойини фироқ ул ганжу бу вайрон аро.

Сарсаройин ҳар куюн қилғай бадан туфроғининг
Жузв-жузвин бир-бир ушбу гунбади гардон аро.

Ўйла соврулғай аносир ҳар тарафким, топмағай
Бир-бирисидин нишон бу водийи ҳирмон аро.

Жисм таркиби паришон бўлғай ул янглиғки, ақл
Сўнгра жамъ ўлмоққа рухсат бермағай имкон аро.

Жисм ила жон ичра гарчи тушкай ошуби фироқ,
Солма фурқат ибтилоси жон била иймон аро.

Жузв-жузв айрилса бир-бирдин не ғам, гар қўймасанг
Лутф этиб ёлгуз мени ул водийи ҳижрон аро.

Ҳар неча тўфони исёним чекар гардунга мавж,
Кимсага Нуҳ ўлса киштибон не ғам тўфон аро?!

Ул ҳабибингни шафиъим қилки, бўлғай юз туман
Нуҳ муҳтожи анинг бу баҳри бепоён аро.

Эй Навоий, жонни туфроқ айлагил фақр аҳлига,
Истасанг машурлуқ ул хайли олийшон аро.

Зиҳи Буроқинг изи меҳру сайри барқосо,
Бу барқсайри била пўяси фалакфарсо.

Бурун қадам бу макондин чу ломакон қўйдунг,
Не навъ дейки, анинг гоми эрди гардунсо.

Висол субҳи дейин, йўқ уруж оқшомиким,
Сабоҳдек эди ул барқ нури бирла масо.

Қўлин бу барқ ёрутти, дамин бу ел очди,
Агар сипеҳр уза Мусо эди ва гар Исо.

Чу қолди сайрида Руҳ ул-амин, не тонг, ул ҳам
Гар ўлмади сафарингнинг ниҳоятига расо.

Малойик ўлмадилар ул ҳарам аро маҳрам,
Рижол хилвати давридин ул сифатки нисо.

Навоий асру бузулмиш, боқиб иноят ила
Анинг бузуглуғини бир кўз учи бирла ясо.

Бедилинг хайли русул, сенсен аларға дилрабо,
Ё набий, руҳий фидока аҳлан ва саҳлан марҳабо.

Тоҳ давлатлиқ бошингдин кетмайин чатри саҳоб,
Гаҳ фалакрав маркабингга етмайин пайки сабо.

Шоми васлинг топмағанға субҳи содиқ ҳар саҳар,
Панжайи хуршид ила пироханин айлар қабо.

Туфроғ ўлмишмен, қўяй деб остонбўсунгга юз,
Ҳолима раҳм айлабон қилма бу ранжимни ҳабо.

Шери гардун ул кишига бўйни боғлиғ бўлғай ит,
Ким эшигинг итларин топқай ўзига ақрабо.

Бўлмағай эрди муяссар «Ҳамса», яъни панж ганж,
Қилмаса эрди мадад ҳолимга беш оли аба.

Эй Навоий, чорайи дардингни қилғай улки бор
Ҳам расулу ҳам амин, ҳам мустафо, ҳам мужтабо.

Кимки етқай ишқ дарду доғидин офат анга,
Доғ муҳри салтанатдур, дард эрур сикҳат анга.

Ишқ кўйи туфроғи бир кимийедурким, эрур
Юз қуёш иксихича, балким фузун қиймат анга.

Ишқ дайри базмининг синган сафоли ичра май,
Ким ичар, Жамшид жомин таъламас ҳиммат анга.

Ҳар чубулған торидур афлок қасрига каманд,
Улки бўлса ишқ эски шилидин кисват анга.

Чун тушар ошиқ ташиға ишқ ўтининг шуъласи,
Ўйла шаҳдурким, эрур зарбафтдин хилъат анга.

Ҳар шарар ул шуъладин бир барқ эрурким, кул қилур
Ламъадин юз шоҳ тахту тожини ҳирқат анга.

Ишқ ўти бошиға тушканким, ул ўтдин чиқса дуд,
Шоҳ заррин тож ила чатрига не ҳожат анга?

Тоҷу давлат берса ишқ ўтидин олиб бир шарар
Буки ўртар ўзлугин, етмасму бу давлат анга?!

Соқийё, бир бола тут, дўзах ўтидек ҳирқати,
Лек жаннат Кавсаридек лави ила сафват анга.

То ичиб дўзахқа ҳам кирсам сиришким селидин,
Қолмағай халқ ўртамоқда шиддату ҳиддат анга.

Эй Навоий, назминг асру сода эрди, қўйди юз
Шоҳ ислоҳидин онча зеб ила зийнат анга.

Ул паринайкарки, ҳайрон бўлмиш инсу жон анга,
Кимки ҳайрони эмас, мен телбамен ҳайрон анга.

Не ажаб парвонадек куйсам юзи шамъиғаким,
Кўп бўлубмен васл умиди бирла саргардон анга.

Тоири ҳажринг бузуғ кўнглумниким қилмиш ватан
Чуғздекдурким, нишимаи келди бир вайрон анга.

Ҳажрида таҳ-таҳ кўнгул қон боғлағандиндур нишон,
Номаи шавқумки тим-тим томди кўздин қон анга.

Тийрборони ғаминг кўнглумгаким ёғди, эрур
Ҳар тарафдин барқи офат ламъаи пайкон анга.

Оташин гул чунки булбул куйдурур юз важҳ ила,
Не осиг фарёду афғон бирла минг дастон анга.

Эй Навоий, кўнглума амр этма тарки ишқким,
Ул самандардур, эмас ўт фурқати имкон анга.

Чин кийиги десам кўзин, ваҳ, недурур итоб анга,
Чунки қароси кўргузур ҳар сори мушки ноб анга.

Лаъли лабингда тер бўлуб оби ҳаёт қатраси,
Ёки Хизр суйи лабинг, қатра бўлиб ҳубоб анга.

Ёпмади кўзни ашкким, боқмасун ўзга юзга деб,
Ҳар сари айнаи рашкдин ёпти ғаминг ниқоб анга.

Жисмим агар куяр, кўнгул толпинури ажаб эмас,
Кимки уйига тушса ўт, йўқ ажаб изтироб анга.

Оқмади хай узоридин лаълиғаким, Ҳакими Сунъ
Эзди ҳаёт шарбатин, эмди урар гулоб анга.

Зулфи ҳаёлидин кўнгул ҳар ён этар ҳаво, валек
Сайдға не ҳалос чун боғлиғ эрур таноб анга?

Ўзлугининг ҳижобидин кимки ўзин ҳалос этар,
Ўзга қаёнки солса кўз, мумкин эмас ҳижоб анга.

Аҳли мазаллат оҳининг новакидин синехр агар
Қочмади мунча, бас, недур хам бўлубон шитоб анга?

Ваъдаи васл этиб эди, тушта аёгин ўпмишам,
Дема, Навоий, ул парий айламасун ҳисоб анга.

Ваҳки, ҳол ошуфта қилди анбарин ҳоле манга,
Қўйди юз бир ҳол шавқидин ажаб ҳоле манга.

Ишқ кўйида гадомен сиймгун ашким била,
Будурур ишқ ичра бўлса жоҳ ила моле манга.

Қайда имкони ҳаётим, эй кўнгул, чун дам-бадам
Соғари фурқат тутар бир ҳажри қаттоле манга.

Не ғанимат сурат ўлғай гар мусаввир жон олиб,
Ўхшаш ул маҳвашқа ёзиб берса тимсоле манга.

Булбулу парвона ишқ ошубидин парвоз этиб,
Бўдилар ғойиб, нетайким, йўқ пару боле манга.

Аҳли айш олгун аёқ софин ичиб, кийдик ҳарир,
Ким сафоли факр дурди басдурур шоле манга.

Ёр жон олса Навоийдин эрур топшурмағи,
Ул гар эҳмол айламас, худ йўқтур эҳмоле манга.

Буким қолибдур ул ой ҳажрида ҳаёт манга,
Ҳаёт қолмамиш азбаски бор уёт манга.

Улусни ўлтурур ул шўх илтифот айлаб,
Ўлармен ушбуки ҳеч этмас илтифот манга.

Мени худ айлади қатл, ушбудур васиятким,
Кўнгулни ҳам карам айлаб етурса бот манга.

Қуш ўлмишам, ёғибон ҳажр ўқи, вале не осиг,
Ки бўлмас ул тараф учмоққа бу қанот манга.

Туганмагай ёзилиб меҳнатим, агар бўлса
Фироқ шоми қарову фалак давог манга.

Чу ёр айлар эмиш барча ерда жилваи ҳусн,
Тенг ўлди Каъба бида дайри Сўмнот манга.

Навоиё, чу эмас нася нақд бирлан тенг,
Беҳишт воизи пургўғаву Ҳирот — манга.

Келмай ул қотили замона манга,
Бўли ҳажр ўлгали баҳона манга.

Ўқи захм айлаб ўтти кўксумдин,
Яра қолди вале нишона манга.

Ҳажр аро навҳа айларамки, эрур
Нағмаи айш бу тарона манга.

Ишқ кўйида ҳамнафас бўлмиш,
Ҳар нафас оҳи ошиқона манга.

Эй кўнгул, ишқ ўтидин ёнма,
Бору ташвиш берма ёна манга.

Ҳажр аро ашқ тухмини сочтим,
То не бергай самар бу дона манга.

Тавбадин сўз, Навоӣ, демаким,
Ҳеч ёқмайдур ул фасона манга.

Нечаким куяр ҳажр аро жон манга,
Эмас таркини қилмоқ имкон манга.

Агар бўлса юз жон фидо қилғамен,
Насиб ўлғудек бўлса жонон манга.

Неча бўлса ағёр ҳамсуҳбати,
Эрур базмини кўрмоқ армон манга.

Агар рашкидин саъб бўлса ҳаёт,
Худ ул дам эрур ўлмак осон манга.

Қилиптур гули оташин ғунчаси,
Кўнгулни ўкуш сўзи ҳижрон манга.

Не ком олғамен, соқӣ, боладин,
Ки даврон тутар дам-бадам қон манга?

Навоӣ, кетиб, хилват эт уйшиким,
Бўлур бу кеча ёр меҳмон манга.

Борди раҳм айламай ул кофири худрой манга,
Гар тарахҳум қилибон қайтмаса, вой манга.

Нечук ўлмайки, борур вақтда ул умри азиз,
Барча бирла кўрушиб, қилмади парвой манга.

Тийрадурменки, паришон бўлубон васл кунин
Шоми ҳажр айлади ул зулфи сумансой манга.

Масту овора кўнгул иттию раҳм этмади ул,
Бодапаймой демай, бодияпаймой манга.

Йўқ сўзум чарх ила, ваҳ, қилди чу шабгир баланд,
Рўзгор этти қаро ҳажридин ул ой манга.

Соқиё, софи тараб аҳли висол ичсунлар,
Ҳажр зиндонида тутсанг бас эрур лой манга.

Хур зоҳидқа, Навоий, икки дунёдаю ул
Бути худрой демай, шўҳи худрой манга.

Эй кўнгул, телбардинг, эмди не тадбир санга,
Ул пари зулфини гар қилмаса занжир санга.

Юз бало келса чек эмди, чу бу иш манъи учун,
Нечаким панд дедим, қилмади таъсир санга.

Ихтиёре санга ҳам йўқ эди, не ёзгураин,
Бўйла чун ёзган эмиш хомаи тақдир санга.

Сен чу ишқ ўтиға куйдунг, санга эмди не осиг,
Айламак махлас учун ҳийлаву тазвир санга.

Мени куйдурдунг эса, сен дағи куйдунг, нетайин
Эмди юклаб бу иш ойинида тақсир санга.

Биҳил эт сен дағи мен хастаға, лекин деб эдим
Ҳар неким келди сенинг оллинг бир-бир санга.

Бузди кўнглунг уйини хонабарандози фироғ,
Эй Навоий, не осиг панд ила таъмир санга.

Ийди рухсоринг кўруб, бўлди улус ҳайрон санга,
Эй улус ийди юзунг, жоним менинг қурбон санга.

Шамъ эмас ердин, кавокиб чархдин байрам тунн,
Ким эрур ер-кўк туман минг кўз билан ҳайрон санга.

Ийдгаҳда гард эмас, балким етишкач мақдаминг,
Қўпти ердин садқа бўлмоқ истабон майдон санга.

Хусрави анжум дегайким, секритур кўк тавсанин,
Ийдгаҳда кимки кўрса рахш ила жавлон санга.

Чатр шаклидин самовий барча офат дафъиға
Тенгри айлаптур насиб ўз ҳифзидин қалқон санга.

Нотавон жисмимга байрамлик била бер сиҳҳате,
Ким кўнгул уммидвору мунтазирдур жон санга.

Неча байрамларда кийган жандасин фақр аҳлининг
Хор кўрма, эйки хилъатдур неча алвон санга.

Ийдгаҳ аҳлин даме қилма паришон, эй синехр,
Ким эрур бу жамъ бир-икки замон меҳмон санга.

Эй Навоий, дурри назминг хутбадек топқай шараф,
Лутф ила қилса назар байрам куни султон санга.

Тушкали қаддинг ҳавоси бошима авбош аро
Бош аро кестим алиф ёзган алифдек бош аро.

Меваедурким назар боғида баъзи тутти ранг,
Қатра-қатра лаългун бу дона-дона ёш аро.

Меҳр қаттиқ кўнглунг ичра қайда бўлсун, бўлса ҳам
Филмасал бор ул гияҳ янглиғки буткай тош аро.

Бир-бирига бошларин пайваста невчун қилдилар,
Фитнаангизе агар йўқтур ул икки қош аро.

Ком топган чоғда васлинг хонидин ҳажр оғуси
Талх эрур андоқки, эл соғар ичарлар ош аро.

Хайли зулмат ранжиға тушкан сафо аҳли эрур
Ўйлаким, тонг туйғуни қолғай сурук хуффош аро.

Гар Навоий оҳидин тан ўртанур, юз чурканур,
Етти ҳам ҳуммо ҳароратдин бўлур ҳам моширо.

Кирса ул гул хирмани агёр ила гулзор аро,
Мен ҳамона толпинурмен хирман эткан хор аро.

Жонни англармен балолар ичра ўлсам не ажаб,
Ул замонеким кўрармен ёрни агёр аро.

Ложувардий вўсма бирлан зеб берган қошларинг
Жилвагар бўлган ики товус эрур гулзор аро.

Зулфида сарришган иймон бадалдур куфр ила,
Не тафовут тушса Марям риштаси зуннор аро.

Заъфлиғ жисмимда билгурган туганлар ҳайъатин,
Англа ёндашқан тутунларнинг шабиҳи тор аро.

Тушги ел кайфиятидин суға гул яфроғлари,
Йўқса майдин зоҳир ўлди гуллар ул рухсор аро.

Масжид ичраким мени таҳқир қилдинг, эй фақиҳ,
Кўргасен жоҳимни кирсанг кулбаи хаммор аро.

Май ҳубоби гунбадин базм ичра ул дам дойир эт,
Ким шафақ май зоҳир эткай гунбади даввор аро.

Эй Навоий, элга, билгил, бенаволиғ боиси,
Ҳар навоким зоҳир айларсен фиғони зор аро.

Жонда қўйдум чирмаган мактубини ҳижрон аро,
Билман ул мактубдур ёхуд алифдур жон аро?

Нома эрмас эрдиким, бор эрди ул ҳирзул-амон,
Ким ғамим айш этти, еткач кулбайи аҳзон аро.

Риштаи олики, чирмаб эрди, очиб асрадим
Хунфишон кўз рагларидек дийдаи гирён аро.

Нотавон жисмим кўрунди заъфдин ул риштадек,
Баски тўлғанди ики кўзумдин оққан қон аро.

Гарчи жонондин азиз эрмас, эрур жондин азиз,
Ким васила бўлди маҳзун жон била жонон аро.

Руқъайи эҳсондин, эй мунъим, гадо комини бер,
Ким бу янглиғ ганж топмас кимса бу вайрон аро.

Эй Навоий, номаи мақсуд етти, хушдил ўл,
Ким хати озодлиғ будир ғами ҳижрон аро.

Нуктайти мушклур бу ё холи анинг жабин аро,
Куфр саводини не хуш сизди баёзи дин аро.

Хотами лаъл оғзидур, лек ҳадиси жон олур,
Заҳр ниҳон қилибдурур лаъли магар нигин аро.

Саждададур юзум, вале жон аро ул санам ғами,
Бўйнума субҳадур, вале бутдурур остин аро.

Жону кўнгул неча деди, асрали ўзни, келгач ул,
Ваҳ, яна қўзғалишдилар, кўргач ани ичин аро.

Лаъли ҳадисида демангким сифат ила кирпичин,
Оғзима чунки санчилур неш бу ангубин аро.

Ақлу ҳавос эрур алам, жону кўнгулга йўқ вужуд,
Тафриқа тушкали мену ул бути нозанин аро.

Эсди магар хазон еликим хам ўлуб видо учун.
Воқияйи фироқ эрур сунбулу ёсамин аро.

Бу чаман ичра ҳар гулеким очилур, фиғонки, бор
Ҳодиса тифли мунтазир узмак учун камин аро.

Белингу инжу тишларинг ҳасратидин Навоийнинг
Жисмида ашки бордурур ришта дури самин аро.

Эй, ғаминг гавҳари жону тан аро,
Икки дур янглиғ ики маҳзан аро.

Боғ аро кирки, қиёмат солсун
Қоматинг сарв била савсан аро.

Гул сари боқмади булбул, чунким
Кўрди гулгашт этасен гулшан аро.

Дилраболиқ фанида моҳирсен,
Даҳрда сен киби йўқ бу фан аро.

Соқийё, бодаки, наззора қилай,
Ёр аксини майи равшан аро.

Истасанг душманинг ўлғай санга дўст,
Кирмагил дўст била душман аро.

Ишқ ўти ичра Навоий ким экин,
Бир гадоким куядур гулхан аро.

Қосидеким ёрдин бир сўз ривоят айласа,
Истарам сўрган сойи боштин ҳикоят айласа.

Телбалар янглиғ гаҳ ўз ҳолимдадурмен, гоҳ йўқ,
Ул паридин ҳар киши бир сўз ривоят айласа.

Эй кўнгул, оҳингни дерсенким су айлар тошни,
Чин эрур, гар кўнглига анинг сироят айласа.

Жонға басдур ҳар нафас бир доғи, невчун бўлмасун
Қониъ улким, бир дирам ҳар дам кифоят айласа.

Топти Мажнун шуҳрату қолди менинг қиссам ниҳон,
Ким ўлар ҳар ким фасонамни бидоят айласа.

Ғам синаҳ қасдимға тортибдур, не бўлди пири дайр
Бир қадах бирла бу маҳзунни ҳимоят айласа.

Эй Навоий, фақрдин бебаҳрадур юз ғам етиб,
Соликеким шукр боринда шикоят айласа.

Яшил тўн бирла олгун тугмалардин зебу фар анда,
Қадинг норанжи раъно нахлидур буткан самар анда.

Бу хилъатким қилигтур хайчакон рухсорани пинҳон,
Эрур гулбунки, пинҳон бутти бир гулбарги тар анда.

Таолаллоҳ, не қаддур, қад эмас, жаннат ниҳолидур,
Очилган гул ёшунган барги гул буткан шакар анда.

Юзунг равшан зулоледур, ғазабдин чин анинг мавжи,
Ки нилий холдин ҳар ён очилмиш нилуфар анда.

Ажаб гулшан эрур кўюнгки, жаннат боғида йўқтур
Ниҳолеким, гулу сунбул аён қилғай магар анда.

Неча овора кўнглумни сўроғ эттим киши билмас,
Магар кўйига йўл топсам, топилғай бир хабар анда.

Ториқгим хонақаҳда, дайр сори юзланай эмди,
Ки мунда неча зулматдур, сафодур сарбасар анда.

Қалаҳ софию пири дайр софий, муғбача софий,
Не кўргай жуз сафо бир кимсаким, тутқай мақар анда.

Навоий назми рангину равон эрса ажаб эрмас,
Ки махлут ўлди кўз ёши била хуни жигар анда.

Жамолнинг жилва қилди, бор эди оғзинг ниҳон анда,
Қуёш чиққач не мумкин, зарра бўлмоғлиқ аён анда.

Қадинг ҳажрида юз девор уза қўйдум чу заъфимдин —
Чекилди бир алиф ҳар қатра ашкимдин нишон анда.

Сабо зулфин очиб тарқатмағил мажнун кўнгулларни,
Ки маскан айламишлар бир сурук бехонумон анда.

Анинг кўйига борган билки менмен ҳар қачон кўрсанг,
Ўлим ҳолида ётқан бир ғариби нотавон анда.

Магар ел ҳожиб ўлмиш гулшани кўйига ул гулнинг,
Ки монидур борурға хаста булбулдин фиғон анда.

Бало даштидағи оворалар сонин талаб қилдинг,
Бу янглиғ хонумонидин жалоларға не сон анда.

Чаманда яхши ёронлар била сармаст эмиш, ваҳким
Эмас мумкин сола олмоқ ўзумни мен ёмон анда.

Риёи хонақаҳда гар сафо касб этмадинг бир дам,
Фано дайриға кирким, йўқ кудурат бир замон анда.

Кўнгул жоми жаҳонбиндур, тўла қил соф май бирла,
Ки солгай акс неким бўлса аҳволи жаҳон анда.

Жаҳон аҳли нифоқидин қаён борсам эмон эмин,
Тилармен ул жаҳонни, топқамен шояд амон анда.

Навоий минг жароҳат бирла тун ул кўй аро кирмиш,
Ки оқмиш ерга, юқмиш томға ҳар сори қон анда.

Ер тутқали ул кофири худком кўнгулда,
Йўқ менда кўнгул ўйлаки ором кўнгулда.

Ҳам гул иси, ҳам сарв бўйи кўнглума ёқмас,
То эврулур ул сарви гуландом кўнгулда.

Сиймин зақану шуълаи рухсорни ёпким,
Ўтлар ёқадур ул тамаъи хом кўнгулда.

То гунчадек оғзингга тутуб зулфни очдинг
Кўзгатди хирад хайлини ҳар шом кўнгулда.

Кўнглумга дема зуҳдин, эй шайхки, ҳар кун
Кофир бачае май қилур ошом кўнгулда.

Кўнглумни бу дам жом ила боре тутайин хуш,
Чун зоҳир эмас сурати анжом кўнгулда.

Муғ дайрида қилдим ватан андоқки Навоий,
Ким муғбачалар васлидурур ком кўнгулда.

Буду nobудум агар тенг бўлди жонон оллида,
Зарра йўқу бори тенгдур меҳри рахшон оллида.

Кўзларимнинг чашмаси оллида уммон ҳажр аро
Кўр биайниҳ ўйладурким чашма уммон оллида.

Васл ичинда дўзах ўти бирла қўйган тоза доғ
Оташин гулдек гумон қил доғи ҳижрон оллида.

Эй мусулмонлар, не ҳолатдурки, ишқ этмиш забун,
Юз мусулмон хайлини бир номусулмон оллида.

Улки мажнун дейдилар, чиндурки ҳар дам кўргузур
Чок бўлган кўнглагин бу жисми урён оллида.

Факр ила шод ўлки, ҳар ким бўлса аҳли маърифат,
Даҳр туфроғ бирла тенг бўлмоқ не имкон оллида.

Эй Навоий, жон сабо оллида қилғаймен нисор,
Бу гадо ҳолин деса етканда султон оллида.

Йигитлигимда эдим мубтало йигитларга,
Қариб ҳам ўзни тилармен фидо йигитларга.

Юзи сариғ, боши оқ бир қари гар ўлса, не ҳайф,
Энги қизил, кўзу қоши қаро йигитларга.

Десанг, қариб бўлайин зуҳду офият бирла,
Магарки бўлмағасен ошно йигитларга.

Тилар эсанг қарилик иззу рутбасини, магар
Кўнгулни бермағасен дилрабо йигитларга.

Нечаки бўлса йигитликда шўхлик матлуб,
Вале адаб била хуштур ҳаё йигитларга.

Қариға ҳар неча бўлса ситам йигитлардин,
Не бўлғуси қаридин жуз дуо йигитларга.

Не навъ зуҳд ила тақвони асрайин маҳфуз,
Ки учрадим қариликда бало йигитларга.

Етар азоб қариб, похалаф ўғуллардин,
Нечаки тутсам ўзумни ато йигитларга.

Чу ҳусн бўлди, вафо истаманг йигитлардин,
Ки Тенгри бермади ҳусни вафо йигитларга.

Нечаки маст йигитларни аҳли ишқ тилар,
Валек ишқдурур порсо йигитларга.

Навоиё, қарисанг ҳам жаҳонда бир неча кун
Рафиқ бўл, тилар эрсанг наво йигитларга.

Хатту зулфу қошларинг, эй дилбари чобук, бало,
Ул не юздурким, эрур давринда юз турлук бало.

Ошиқ ўлтурмакка ул кўздек балое кўрмадук,
Йўқса ошиқ бўлғали оламда кўп кўрдук бало.

Ул не кўздурким, эрур нозу карашма жомидин
Бўлса махмур — офат, аммо бўлмоғи усрук — бало.

Ишқ даштида ўлумдин қочмағилким, анда бор
Минг балоким, бу балодур барчадин ўксук бало.

Ишқ аро кўрдук ниҳоятсиз балийят, эй қўнгул,
Ҳажрдин душвор лекин кўрмамиш эрдук бало.

Ул балоларким, чиқарғай офиятдин кимсани,
Ишқ эрур қотил ва лекин май эрур кучлук бало.

Эй Навоий, ташлаб ўзлукни фано йўлига кир,
Ким эрур ул йўлда эгнингга бу огир юк бало.

Тифллар тошики, жисмим қилди сартосар қаро,
Бўлди савдоға саводи аъзам андин ҳар қаро.

Ёшдин англа юзум, гар сиймгундур, гар қизил,
Тошдин англа танимни: гар кўк ўлмиш, гар қаро.

Дема, кўнглунг лавҳиға ёзғил хирад ойинини,
Баски, қўйдунг доғи ишқ ул сафҳадур аксар қаро.

Панжаи хуршидни гўё қаро этмиш кусуф,
То қилиптур илгин ул ҳури парипайкар қаро.

Дуди оҳимдин демайким, зор жисмим сўзидин,
Кулки бўлмиш ўт тушуб куйган киби бистар қаро.

Умр йўқ жуз тийралик исёндаким, ҳайвон суйи
Истамакдин рўзгорин топти Искандар қаро.

Чун Навоий ишқ аро комиллигин сабт этилар,
Бўлди баским, аҳли ишқ от ёздилар маҳзар қаро.

Кўзунгга тани нотавазим фидо,
Равонбахш лаълингга жоним фидо.

Лабинг ранги оллида қоним сабил,
Қадинг жилвасига равоним фидо.

Белу оғзинг олди тану жонниким,
Анга ошкору ниҳоним фидо.

Бафир лаъли, кўз дурри оллингга сарф
Демайким, санга баҳру коним фидо.

Жунун бирла ақлим ғаминг садқаси,
Ки оллингга яхши-ёмоним фидо.

Фано даштида қани оворалик,
Ким ул сайрға хонумоним фидо.

Навоийдин олдинг кўнгул, жонни ҳам
Санга айлай, эй дилситоним, фидо.

Чу ишқ дарду балони жаҳонга урди сало,
Нахустроқ мени бехонумонга урди сало.

Мен олдим ўн улушидин тўқуз ярим улупин,
Яримки қолди, ани инсу жонга урди сало.

Анинг дағи ярмини олди офариниш эли,
Яримини ёна бу нотаваонга урди сало.

Бу нотаваон ани ҳам жон била қабул этти,
Чу қочтилар ани ҳам ҳар қаёнга урди сало.

Кўнгул чу дарду бало толибидурур, гардун,
Агар етишти минг офат ҳам онга урди сало.

Фигонки, элга тутуб бода соқийи даврон,
Чу давр етти манга, барча қонга урди сало.

Навоиё, санга ҳар яхшилиқки мумкиндурур,
Ки ёр меҳнат ўтин мен ёмонга урди сало.

Ҳар жафо қилсанг тўзармен, қилмасанг дағи вафо
Ўзгаларга не вафо қилсанг тўзармен, не жафо.

Элга гар ваъда вафо қилдинг, жафо мен хастаға,
Элни билман, қил манга ҳар ваъдаким қилдинг, вафо.

Ваъдалар қатлимғаким қилдинг, танимдин кетти заъф,
Гуё алфозинг эди дардимға оёти шифо.

Оразинг хуршидидин тушмиш қадингнинг сояси,
Ёки ерга судралиб мушкин сочинг қолмиш қафо.

Хурдадонлар айламаслар фаҳм оғзинг рамзини,
Не учунким, бордурур ул нуктада беҳад хафо.

Тийраликдур даҳр иши, софий фано жомию бас,
Айюҳа-с-соқий лано даъ мо калар хуз мо сафо.

Эй Навоий, жонинг олғумдур деса қайгурмағил,
Жонга миннат тут, мунунг бирла гар этса иктифо.

Кўзумдин ашк тугандию бўлди қон пайдо,
Бағирдин анда бўлур поралар нишон пайдо.

Жунунум ўлса дамо-дам таажжуб этмангким,
Кўзумга ул пари ўлур замон-замон пайдо.

Нужуми ҳусндурур ҳўблар, ваҳ, ул соат,
Ки бўлса ул юзи хуршид ногаҳон пайдо.

Мунажжим, ахтари бахтимни қўйки, оҳимдин,
Бу кун эрур не нужуму не осмон пайдо.

Не заъфдурки, сўрар элга фаҳм ўлур нола,
Валек кўзга эмастур бу нотагон пайдо.

Не йўл экин буки, ҳар неча корвон борди,
Бирисидин не асар бўлди, не нишон пайдо.

Навоий ўлди анинг дарғаҳида андоқ гард,
Ки туфроқ ичра эмастур ул остон пайдо.

Шарора хатлари соғинма дуди оҳим аро,
Ки йиртибон юзини кийди мотамимға қаро.

Темур кўнгулдук улус қирмоғига суҳондур
Қаю хорошки, зоҳир бўлур фиғоним аро.

Чаманда барча гул ўрнига солғай ўт, булбул
Менинг фиғоним ила бир кун ўлса нағмасаро.

Муносиб ўлди чу ёндошсалар кумуш, олтун,
Юзумни кўксунга қўйсанг не бўлди, сиймбаро!

Танимни захм қилиб ишқ аҳлиға ярадинг,
Тараҳхум этқани бу нотапонға дағи яро.

Қилур гадолиғ ул ой хони ҳуснидин ушшоқ,
Нечукки шоҳи жаҳон базми айшидин фуқаро.

Навоий оҳи навосоzi шоҳ Абулғозий
Сипехр мартаба Султон Ҳусайн Бойқаро.

Лабингға айламиш ул холи анбарин ғавғо,
Нечукки шаккар уза айлағай чибин ғавғо.

Бу навъ келмағай ислом наҳбиға куффор,
Ки куфри зулфиға айлаптур аҳли дин ғавғо.

Десам қиёмат анинг кўйини не айбки, бор
Қиёмат аҳлича ул кўйда камин ғавғо.

Хушо жунунки, чу юзлансам ул пари сари,
Қилур бошимға юз атфоли маҳжабин ғавғо.

Не айб қўзғаса давронни бўйлаким, ҳар тун
Ичиб қадаҳ солур ул шўҳи нозанин ғавғо.

Чу ишқ нуктаси дермен, ҳужум этар ушшоқ,
Нечукки дарс дер элга бўлур қарин ғавғо.

Навоий узра ғаму дард қўзғалур не экин,
Бу хастағаки қилур ёру ҳамнишин ғавғо?

Кўз юзидин олғанимға ашқдин қондур сазо,
Васл аро шукр этмаганга доғи ҳижрондур сазо.

Телба кўнглум билмаган бўлса висолинг қадрини,
Ҳажр анга еткурди инак улча имкондур сазо.

Гулшани васлинг ватан эрканда гар шукр этмадим,
Дашт уза бўлмоқ алохону аломондур сазо.

Ошкоро лутфу хулқунгдин агар тоғтим ғурур,
Фурқат ичра эмди доғу дарди пинҳондур сазо.

Ҳажр ила берма сазо гар васл аро густох эдим,
Тиғи кин бирла сиёсат қилки ошондур сазо.

Ошиқ ар қилса гунаҳ қилмоқ сазо ҳижрон эмас,
Қатл тиғи сурки қилмоқ ғорати жондур сазо.

Васл базмида наво қалрин, Навоий, билмадинг,
Фурқат ичра кеча тонг отқунча афғондур сазо.

Сен киби бир гул топилмас кезса юз гулшан аро,
Қоматингдек нахли тар минг сарв ила савсан аро.

Сен қилурсен нозу ўлтурған тамошо қилғали
Рух шахсидур, эмас кўз мардуми равзан аро.

Жоним ичра бўлмаса, эй сиймтан, меҳринг сенинг,
Меҳрибонлиқ расмида жоним керакмас тан аро.

Қилмаса равшан жамолинг ламъаси кўз мардумин,
Қўйман ул юзи қарони дийдаи равшан аро.

Ғаффи хуснунг ичра муҳлик ғамза, эй султони хусн,
Шоҳларға заҳр бўлғандекдурур махзан аро.

Муддаийлар ичраким қатлимға душманвор дўст
Тиғ сурди, дўстком этти мени душман аро.

Лайлию Ширину Узро ноз сендин касб этар,
Зуфунунлар кўрки, шогирдингдурур бу фан аро.

Ақл ранжидин амон истаб тутубмен майкада,
Эй хирад, қўйким, тинай бир лаҳза бу маъман аро.

Кўксум ичра йўқ эса кўнглум ажаб йўқ, эй хирад,
Не ажаб девонани гар топмасанг маскан аро.

Бас ажабдур гар манга ул дилрабо қилгай вафо,
Кимга умр этти вафоким, ул манго қилгай вафо?

Чун вафосиздур қаро кўзлар санга ҳам, эй кўнгул,
Мумкин эрмастурки, ул кўзи қаро қилгай вафо.

Мен жафо тортарга хўй эттимки, йўқ имкониким,
Ул жафожў то қила олгай жафо, қилгай вафо.

Чун менинг дардим паривашлар жафосиндиндурур,
Ушбу дардимга магарким ҳам даво қилгай вафо.

Қил вафо, ушшоқинга, эй шўхким, ногоҳ агар
Бир пари ишқиға зор ўлсанг, санго қилгай вафо.

Даврнинг ифлосидин май ички, жоҳ аҳлиға ҳам
Айламон боварки, бу дайри даго қилгай вафо.

Айтса бўлгай замон нодони, жоно, ониким,
Жон бериб аҳли замондин мудлао қилгай вафо.

Ўзга ойлардин вафо нақл этсалар манъ айламан,
Лек инонман ониким ул бевафо қилгай вафо.

Эй Навоий, кўп вафодин дема сўзким, айби бор.
Фахр ишқ ичра агар бир бенаво қилгай вафо.

Даҳр боғи аро кўп истамагил айшу тараб,
Ким гули шуълайи ғам, ғунчасидур хори тааб.

Сунбули ришталарин риштайи мақсуд дема,
Ким кўнгуллар қуши домига эрур барча сабаб.

Ариғи ичра ушоқ тоши агар инжу эрур,
Тойири умрунг учун донаву су топти лақаб.

Англа зийрак қуш аниким кўрубон мундоқ дом,
Бўлмагай теграсида обхўру донаталаб.

Дона еб, ҳосил этиб фазла, нажас айламагай
Боғ саҳнини, риоят қилибон тарки адаб.

Ё бўлуб домға муҳкам топа олмай махлас,
Урунуб, толпинибон айламагай шўру шағаб.

Чун Навоий кўзи боғлиқ қуш эрур олам аро,
Бу чамандин анга учмоғни насиб эт, ё Раб.

Топмиш ул юз қатра-қатра хайдин ўзга обу тоб,
Қайда, ваҳ-ваҳ, мунча кавкаб зоҳир айлар офтоб.

Чикма тўққуз парда кейнидинки, олам куймасун,
Олсанг олти-етти бурқаъ, қўйғил икки-уч ниқоб.

Бир лам ул юз нақши гирён кўз аро топмас қарор,
Су аро хуршид аксидекки қилғай изтироб.

То кўнгул девона бўлди ул пари лаълин кўруб,
Хифз учун қайдиға қилдим риштайи жондин таноб.

Дарди ишқимдин суол этти ул ой, фарёдким,
Юз жавобим бору йўқ ҳушум демакка бир жавоб.

Бу чаманда гунча эрмас, англа, булбул кўнгликим,
Шишлади ишқ айламакка оташин гулдин кабоб.

Эй Навоий, гар десангким ғусса барбод этмагай,
Бош кўтарма бодадин зинҳор андоқким ҳубоб.

Етти ҳажр айёми, қатлимға недур ҳар дам итоб,
Мен худ ўлгумдур яқин, эй умр, кўп қилма шитоб.

Элга меҳрингдин куярмен, менга қаҳринг саҳл эрур,
Дўзах аҳлиға эрур жаннатни кўрмаклик азоб.

Ўлтурур чун ҳажр, бепарволиғинг ортуқсидур,
Дард муҳликдур, не ҳожат шарбат ичра заҳри ноб?

Невчун элдек йўқ менга меҳрингки, сарву гул уза
Тушса хору хасни ҳам маҳрум қўймас офтоб.

Бодпойинг йўлида хоки таним гард айладим,
Ваҳким, ул гард-ўқ муродим юзига бўлди ҳижоб.

Ашк суйидин қадинг сарвини қилдим сарбаланд,
Ваҳ, ҳамул судин умидим уйини қилдинг хароб.

Ул қуёш ҳажри мени ўлтурғали бас, эй сипеҳр,
Сен қуёш тиғин чекиб қилмоқ не ҳожат изтироб?

Бу чаманда су масаллик покрўни чархдин
Кўрмадикким, кўнгли синмай қолди андоқким ҳубоб.

Чун Навоийдин узулдунг, бор савоб ўлмоқ анга,
Жонидин маҳжур ўлар валлоҳу аълам биссавоб.

Эл парио хурни дегай гумон қилғонча хўб,
Лек эрур ҳури паризодим менинг юз онча хўб.

Давр ичинда фитна ҳам кўп, хўб ҳам беҳад, валеқ
Бўлмағай мингдин бир ул сарфитнаи давронча хўб.

Кун била тун юз била хаттингча хўб эрмас яқин,
Бўлса бу гулшанда бўлғайлар гулу райҳонча хўб.

Хусниға ушшоқ агар менча ҳалок эрмас не айб,
Ким киши ул юзни кўрмайдур мени ҳайронча хўб.

Хуснидин тўймоғ эмас мумкинки, беҳад хўб эрур,
Тўйғай эрдим, бўлса эрди Юсуфи Канъонча хўб.

Эй кўнгул, Фарҳоду Мажнун бўлғай эрди бизча зор,
Бўлса эрди Лайлию Ширин бизинг жононча хўб.

Буки тарки ишқ этарлар ваъда ёлғон қилса ёр,
Қилса бўлмас, бўлса ёр ул ваъдаси ёлғонча хўб.

Эй кўнгул, ҳуру пари васфин эшитгим, гўйиё
Ҳеч қайси одамийлиғда эмас инсонча хўб.

Эй Навоий, кўйининг хори кўзумга гулча бор,
Ким эрур оллимда кўйи равзаи Ризвонча хўб.

Ажаб йўқ ўлса қаро зулф оразингга ниқоб,
Қуёшқа тонгмудурур бўлса шоми тийра ҳижоб?

Кўзумга ўт чақилиб кожи ғамдин, ашким оқар,
Нечукки сойқа тушқач тўкар ёғинни саҳоб.

Магарки масжид экандурки, бўлди бутхона,
Юзунгки, икки қошингдин тўридадур меҳроб.

Сочинг хаёли кўзум баҳри ичрадур, ё ишқ
Кўнгул сиёсатин истаб, су ичра солди таноб.

Юзунгки айни ҳароратдин ўлди ғарқи арақ,
Де ани чашмайи хуршид ё гули сероб.

Хумор голибу майхона эшиги боғлиқ,
Тарахҳум айла манга ё Муфаттиҳ-ал-абвоб.

Навоиё, келибон пири дайр очса эшиқ,
Кўтарма бош оёғидин, бошинг гар ўлса туроб.

Ёр оғиз очмасқа дардим сўргали топтим сабаб,
Кўп чучукликтин ёпушмишлар магар ул икки лаб?

Чайқалиб гўё тушар ҳайвон зулоли ичра мавж,
Изтироб ичра юзунгга солса чин ногаҳ ғазаб.

Кўҳи дард ичра мени Фарҳод агар қилдинг хитоб,
Чун сени дермен чучук жоним эрур Ширин лақаб.

Буки кўнглумни итинг тишларда оғзин қочирур,
Ё ўти, ёхуд анинг ислангани эркин сабаб.

Ишқ комил элни ё Фарҳод, ё Мажнун қилур,
Гар эрур маъшук ёхуд армани, ёхуд араб.

Эйки, фақр ичра қадам қўйдунг талаб водийсиға,
Бўлмаса толиб санга матлуб, суд этмас талаб.

Шаҳ ҳаримида, Навоий, неча топсанг эҳтиром,
Билгил ўз ҳақдингнию беҳад риоят қил адаб.

Сочинг қаронгу тун, эй сарвқадди ширинлаб,
Юзунг тун ўртасида жилва айлаган кавкаб.

Юзунгда лаб су аро ўт эрур, бу асру гариб,
Лабингда хай ўт аро су эрур бу асру ажаб.

Гамингда «ё Раб»у «ё Раб»ни кўкка еткурдим,
Қабул қурбини топқайму, ё Раб, ул «ё Раб»?

Хаёли хаста кўнгул ичраю манга қайгу,
Ки бу латифу йўқ ул ерда ғайри ранжу тааб.

Есун итинг жигаримни узуб-узуб, негаким
Кесиб-кесиб қошиға ташламоғлиқ эрмас адаб.

Не келса чархдин ич болаким, тафовути йўқ,
Агар иноят этарсен анга, йўқ эрса ғазаб.

Навоий, ўлмаки, матлубунг ўлмаса толиб,
Сенинг ичингга недин солди мунча дарди талаб?

Ул ойнинг гулшани ҳуснин хазондин асрағил, ё Раб,
Гулу шамшодин осеби замондин асрағил, ё Раб.

Балои ишқ ногаҳ учрар, ушбу телбадин ўзга
Улусни бу балойи ногаҳондин асрағил, ё Раб.

Ул ой ҳар ёнқи айлар майл, ишқ аҳли ҳужум айлар,
Манга сўз буки: ани барча ёндин асрағил, ё Раб.

Ниҳоний дарди анинг муҳлик эрмиш заҳри қотилдек,
Жаҳон аҳлини ул заҳри ниҳондин асрағил, ё Раб.

Манга номехрибонлиқ бирла ул бут қасди дин қилди,
Бари элни бути номехрибондин асрағил, ё Раб.

Халойиқ дини торожиға чиқти маст ул кофир,
Қаён майл этса ислом аҳлин ондин асрағил, ё Раб.

Чиқармен телба итдек офият кўйидин ўт сочиб,
Жамиъи яхшиларни мен ёмондин асрағил, ё Раб.

Жаҳон аҳлиға қилдим жон фидою қасди жон кўрдум,
Не маҳзун жонки бор, аҳли жаҳондин асрағил, ё Раб.

Навоийнинг фиғони ўти куйдурди жаҳон аҳлини,
Малойиқ хайлин ул ўтлуғ фиғондин асрағил, ё Раб.

Хатинг ҳам хўбдур асрую холинг ҳам бағоят хўб,
Лабинг ҳам хўб эрур, лаълингда нутқунг бениҳоят хўб.

Бошингда ҳам бинафша, юзда ҳам ул холлар хуштур,
Ки мусҳаф сафҳаси узра кўрунур ушбу оят хўб.

Чу сўз рангиндурур, хуштур, санамлар лаълидин хушроқ,
Ки лаб рангин эса андин келур рангин ҳикоят хўб.

Юзунг май нашъасидин хўб эрурким, оқча юзларни
Назарға кўргузур, чунким етар ўтдин сироят хўб.

Дегач сендин биров афсонае бас шод ўлурменким,
Кўнгул ичра нашотангиз эрур бўлса ҳикоят хўб.

Кишига дарди дил қилмон, кўнгулга тиглар урсанг,
Ки эрмас хўблардин нотаваонларға шикоят хўб.

Қадаҳ гар бермасанг, эй дайр пири, не осиг ранжим,
Сулук этмас асар, гар пирдин етмас ҳидоят хўб.

Ўлуб эрдим фироқ ошубидин, лекин менга соқий
Бир-икки-уч лаболаб жом ила қилди ҳимоят хўб.

Тушуб гул ҳуснидин булбулға мушкил, лол эди, қилдинг
Навоий ҳаллиға ул ой жамолидин ривоят хўб.

Қайси бир тухматки бизга қилмади нисбат рақиб,
Қайси бирниким эшитқач қилмади бовар ҳабиб?

Чун рақибимға рақиб эрди ҳабиб, эрдим тирик,
Найлай ўлмайким, ҳабибимға ҳабиб ўлмиш рақиб.

Ўз диёринда ғариб элдин етар чун жавру зулм,
Эл диёринда ғариб ўлмоғлиғим эрмас ғариб.

Жон фидо айлаб дедим, васлинг насиб ўлгай манга,
Бўлса жоним қасди қилғанлар насиби, ё насиб!

Гар менинг ишқимға ҳуснунгдин вафое етмади,
Йўқ сенинг ҳуснунг менинг ишқим нишони анқариб.

Гулда чун ранги вафодин рангу бўе йўқ эмиш,
Ўтмагай эрдинг бу гулшан сори кош, эй андалиб.

Эй Навоий, улдек ҳар лам кўрарсен гўшмол,
Гўйиё сен тифли раҳ, чархи муҳолифдур алиб.

Наботдин газак этсанг ичарда бодаи ноб,
Лабингга еткач, ўлур ул набот лаъли хушоб.

Учқумдур буки, майгун лабингда зоҳирдур,
Йўқ эрса май юзида зоҳир ўлди реза хубоб?

Фироқ етмас эдиким, рақиб суҳбати ҳам,
Тамуғ бас эрмас эдиким, изофа бўлди азоб.

Сиришк оқар талабингга югурса пайки назар,
Нечукки тез борур эл сайр вақти қилса шитоб.

Қошинда ер ўпа олман қошиға тушса гириҳ,
Ки сажда рост эмас, эгри чун бўлур меҳроб.

Не тонгки, олами арвоҳ аро жунун тушкай,
Ки руҳ бўйниға ул зулф солди юз қуллоб.

Сипеҳр зулмини айлар замон мусовийдур,
Агар сен этсанг анга хоҳ лутфу хоҳ итоб.

Замона кимга вафо қилдиким, манга қилгай,
Замоне айла вафо, соқийё, кетур майи ноб!

Навоий айласа муғ дайрини ватан не ажаб,
Ким ул эшик анга очмиш Муфаттиҳ-ул-абвоб.

Оғзи рамзин билмасам, эй хурдадон, кўп қилма айб,
Хурда тутмоқ расм эмас фаҳм этмаганга сирри гайб.

Жонму ё лаълинг чучукдур десам, аччиғланмағил,
Нукта мубҳам бўлса, эй жону жаҳон, сўрмоқ не айб?

Субҳ гўёким юзунг гулзоридин келди насим,
Ким тўлутур атридин гулга этак, насринга жайб.

Оразинг узра ики зулфунгни очмоқ не эди,
Ким яқин хуршидиға ёптинг саҳоби шакку райб.

Ростлиғ иршоди бу йўлда қилур толибга пир,
Рост ул янглиғки, Мусоға асо берди Шуайб.

Чун ҳабибим чехра очди, шавқ ўтиға куйдилар,
Бузар ўлсун ёки Салмон, ё Анас, ёхуд Суҳайб.

Эй Навоий қарридинг, чиққил йигитлар базмидин,
Ким шабоб айёмиға нисбат эмас даврони шайб.

Гул чоғи ҳар гулга бир булбул тараннум кўргузуб,
Тоза қонлиғ доғ ила кўнглум қуши афғон тузуб.

Бўлди бир гул ҳажридин жисмим очилган гулбуне,
Жузв-жузвин баски тишлаб-тишлаб олмишмен узуб.

Ҳажринг оҳи ҳам кўнгулни буздию ҳам кўзғади,
Ел анингдекким совурғай гунча ажзосин бузуб.

Заъфдин буким йиқилмишмен қилурмен пойбўс,
Сарвдек оллимда қаддингнинг ҳаёлин турғузуб.

Мултафит булбулға сен, эй гул, тиканга ёндашиб,
Ваҳ, неча ўлтургасен ҳар лаҳза они тирғузуб?

Дайр пири илгидин май дурди истармен, валеқ
Рози эрман ичкали зоҳид ридосидин сузуб.

Эй Навоий, умр ўтар елдек, ўзунгни шод тут,
Елга етмақ мумкин эрмастур чу суръат кўргузуб,

Шоми ғам ёғдирдиму оҳим шафақни су қилиб,
Ё фалак қон йиғлар ул ой оллида ҳолим билиб?

Пўя ҳангоми самандинг наъли учқан турфалур,
Ким шарар кўрдик чикқай барқ ўтидин айрилиб?

Тан уйида кўнглум андоқким бузуғда хорпушт,
Баски атрофида пайкониинг туруптур санчилиб.

Гунчадек кўнглум бир очилгунча сенсиз қон ютар,
Таҳ-батаҳ аъзоси қон боғлаб яқоси йиртилиб.

Ҳар дам ул гулчеҳрадин ашким бўлур абри баҳор,
Кўзларимга ишқ илги кожидин ўт чақилиб.

Йўқ сенинг зухдунг, менинг журмумга тағйир, эй фақиҳ,
Чун қуруптур хомаи қудрат ёзилган ёзилиб.

Номаву қосид била топмас Навоий дарди шарҳ,
Чун туганмас меҳнати не ёзилиб, не айтилиб.

Раҳм этар кофир кўзунг ул зулфу юзда чирмолиб,
Ғуийё бўлмиш мусулмон ўтга зуннорин солиб.

Хирмани сабримни кўзгаб, кўз ёшимни сочти ҳажр,
Ўйлаким ҳар ён сочилғай дона, хирман кўзғолиб.

Зулфунга мажнун кўнгул боғланди, хотир жамъ қил,
Телба қайда борғуси, занжири ерга судролиб.

Қатл чун қилдинг кўнгулни, бу кафан тикмак экин,
Ўқларингким қолдилар жон пардасига тевролиб.

Гар ўюб олдинг кўзумни, сендин олмоқ истамон,
Ҳусн агар будур, киши бўлмас кўзин сендин олиб.

Қоматинг борди назардин айлабон кўнглумни реш,
Рост ул ўқдекки ўткай, лек захм андин қолиб.

Соқийё, ҳажр ўлтурур, май тутқил анда захр эзиб!
Мутрибо, ҳолимга йиғла, навҳа оҳангин чолиб.

Қадди шавқидин ҳаво қилмоқ тилар кўнглум қуши,
Неча тан зиндонида маҳбус қолғай қийнолиб.

Эй Навоий, ғам туни эрмас шафақким, чархни
Қилди гулгун қон ёшинг дарёси ҳар дам чайқолиб.

Гулрухи раъноқадим чун боғ тавф айлар бориб,
Инфиолидин гули раъно қизориб, сарғориб.

Юз шикоф эттинг таним, йўқ эрди кўнглумдин нишон,
Ўйлаким ўт топмағайлар кулни ҳар ён ахториб.

Совуғ оҳимдин ёруғлуқ оз, вале кўп тийралик,
Қишда ул янглиғки, тун бўлғай узун, кун қисқориб.

Заъф вақти кўйидин чиқмоқ тахайюл айласам,
Икки қатла ҳар қадамда тинмоқ истармен ҳориб.

Тутмадим бўғзим сабудек бода тарки айлабон,
Май тилармен пири дайр оллида балким ёлбориб.

Соқие, лаб ташнамен, андоқки, кўк жоми тўла
Бода тутсанг, сарнигун айлармен они сипқориб.

Эй ажал, ҳижрон аро олдинг Навоий жонини,
Лутф қилдинг, жонни ондин, они жондин қутқориб.

Чун кулар ёни сўкулган жисми зоримни кўруб,
Йиғлағайму ёни смрулган мазоримни кўруб?

Ўйла ғам даштида туфроқ ўлмишамким, ул тараф
Келмағай Фарҳод ила Мажнун губоримни кўруб.

Ҳажр ўти то ўртади кўнглумни ақлу ҳушу сабр,
Иттилар ҳар ён қарорған рўзгоримни кўруб.

Гурбат ичра мен ўлар ҳолатда деманг зинҳор,
Келса ногаҳон биров ёру диёримни кўруб.

Ўйла мажруҳ ўлмишамким, қилмадилар тўъма ҳам,
Айлаб итларга асар жисми фигуримни кўруб.

Соқие, икки лаболаб жом ила тиргуз мени,
Даҳр эли андуҳидин муҳлик хуморимни кўруб.

Эй Навоий, даҳр бўстониға мойил бўлма кўп,
Ғам хазониға бадал бўлган баҳоримни кўруб.

Дуди оҳим кеча-кундуз чу фалак сори бориб,
Субҳға дам тутулуб, шомға ораз қорориб.

Ишқ боғида фироқ илги умидим нахлини,
Йўқки шохин ушатиб, балки тубин ҳам кўпориб.

Сени истарга назар пайки югурди онча,
Ким эмастур ёшидин қатра, аёғи қабориб.

Чирмашиптур ўқиға пай киби жон ришталари,
Эй кўнгул, эмди бўлурму они тортиб чиқориб?

Тошким, ёғди яланг жисмима ғам хайлидин,
Лолалар очди бу туфроқ ёғинидин кўкориб.

Ўқининг тешмағи кўнглумни бас эрмас эдиким,
Бошоқ истарга доғи тиг ила ҳар сори ёриб.

Саргарон қилди мени ўйла хумор, эй зоҳид,
Ким уятдин боқаолман юзунга бош кўториб.

Майли дунёки, солур кимсани тинмасликка,
Тинибон кўнгли анинг кимки, кўнгулдин чиқориб.

Ёрумоқ истар эсанг аввал арит кўнгулни,
Эй Навоий, кўзи ёруб кишиким, кўнгли ориб.

Тиг ила хоки танимни ҳар тараф ёрдинг келиб,
Нақди жон олмоққа бу туфроғни ахтординг келиб.

Келдингу кўнглумни юз чок этмагунча бормалинг,
Баъд умре, эй ситамгар, яхшилар бординг келиб.

Жон сенга қурбонки, олиб жон, кўнгул афғонидин
Ҳам ўзунгни, ҳам мени, ҳам элни қутқординг келиб.

Қатл бас эрди, таним ул кўйдин судрамакинг,
Ортуқ эрди, эй жафожў, ҳаддин ўтқординг келиб.

Эй кўнгул, оздур сенга бу ҳамки, ул ой кўйидин,
Манълар қилдим, вале юз қатла ёлбординг келиб.

Соқийё, еткурмиш эрди жонни оғзимға хумор,
Жон фидонг ўлсунки, бир май бирла қутқординг келиб.

Зухд этиб эрди Навоийни хароб, эй мугбача,
Тенгри ёрингким, фано дайриға бошқординг келиб.

Туганмас меҳри йўқ ҳажрим туни шарҳин савод айлаб,
Варақ афлок ўлуб, ул тун саводин-ўқ милод айлаб.

Улусни оқизур ашким, фалакни куйдурур оҳим,
Чекиб ун йиғласам ғам шоми ул маҳвашни ёд айлаб.

Муроди номурод ўлмоқдин ортуғроқ эмас мумкин,
Муродин гар топар ул шўҳ, бизни номурод айлаб.

Инониб васлиға ҳажрин унуттунг, эй кўнгул, лекин
Қутулгайму ўлумдин, умриға эл эътимод айлаб.

Мени худ ул пари ҳажри қилиб саҳрода саргардон,
Чекиб бечора Лайло оҳу Мажнун эътиқод айлаб.

Совургил ақл уйин, гардун, мени мажнун агар ўлсам,
Таним туфроғино оҳим елидин гирдбод айлаб.

Оёғ ёланг бориб қилдинг иморат Каъбани гўё,
Аёғинг ўпмаги бирла бузуг кўнгулмни шод айлаб.

Бошим ҳам зуҳд уётидин қуйи тушмиш ҳам андинким,
Борурмен дайр сари хонақаҳға хайрбод айлаб.

Навоий кўнглини кўп меҳр ила олди ул ой андоқ,
Ки олғай муштаний қаллошлар молин музод айлаб.

Эй кўнгул, маст ўлали азми харобот айлаб,
Дайр кўйида гадоликқа мубоҳот айлаб.

Бода тутким, бу улуг корғаҳ аҳволиндин,
Ҳеч фаҳм ўлмади ҳар неча хаёлот айлаб.

Хуш мақом англа фано дайриниким бўйла мақом
Топмади аҳли вараъ қатъи мақомот айлаб.

Ринди майхора қалаҳ туттики, зоҳид ҳаргиз,
Қилмади бўйла карам арзи каромот айлаб.

Кўйгил ўзлукни гар одам эсанг, инак шайтон
Кибр ила найлали кўр, онча ибодот айлаб.

Ганж уммиди била туфроққа эл кирди базе,
Умр зойиғ қилибон фикри маҳолот айлаб.

Чекма кўп ранж, Навоийки, киши топмайдур.
Ўзидин халқни хушнуд мууроот айлаб.

Баҳор элга айшу манга изтироб,
Кулуб ҳолима барқу йиглаб саҳоб.

Солиб туфроғ устида бир гул ғами,
Ориғлиқ судек жисмима печу тоб.

Кетиб ғунчадек дағи наргис киби,
Оғиз бирла кўздин манга хўрду хоб.

Эсиб халқ сари насими висол,
Менга ҳажр ўтидин етиб илтиҳоб.

Ғули васл агар даҳр боғида йўқ,
Етар қатлима ҳажр хори азоб.

Кўҳан дайр бедоду зулми била,
Дариғоки, ўтди замони шабоб.

Чу йўқ васл, беҳудлуғ авлодурур,
Қадаҳ давриға айла, соқий, шитоб—

Ки, ўзни қилай неча соғар чекиб,
Бу дайри хароб ичра масти хароб.

Навоий, десангким замоне тинай,
Замон аҳлидин айлагил ижтиноб.

Кўзунгдин ҳам кўнгул, ҳам жонда ошуб,
Демай жону кўнгул, давронда ошуб.

Нечаким солса ошуб элга ҳайрат,
Улусча юз мени ҳайронда ошуб.

Чаманға бормиш ул гулрух, эмас ел,
Ки оҳимдин дурур бўстонда ошуб.

Ҳазин жону кўнгулда кўзларингдин
Тушуптур мунда офат, онда ошуб.

Кўзум булғанди мавжи ашкдин, вой,
Кўрунг кўлокидин уммонда ошуб.

Бўлай садқанг, мени кўп қилма музтар,
Неча бўлгай бу саргардонда ошуб.

Қадаҳ тут, соқиеким, асру тушимиш,
Бузуғ кўнгулум аро ҳижронда ошуб.

Илигдин солма бир дам давр аёғин,
Фалакдин чун тушар давронда ошуб.

Солур кўнгулум, Навоий, не эканким,
Яна кўптур бу бесомонда ошуб.

Кўзум ёшиму оқиб, ул қуёш сари чу боқиб,
Йўқ эрса тобидин анинг кўзумга терму оқиб?

Не кўздур улки, итига солурда бағримни,
Қийиб-қийиб олиб, андин қиё-қиё чу боқиб.

Узулди тори ҳаётим менинг, магар ул умр,
Узунроқ эткай ани зулфи риштасини тоқиб.

Етишса кожи фироқ кўзумга ўт чақилиб,
Кўнгулни ўртагали ҳам фалак бу ўтни чоқиб.

Тўпамни сарзаниш илги тенг этти ер бирла,
Ки ҳар кишики, етиб, кўйида бопимга қоқиб.

Чу ишқ ўтин ёралик кўнглум ичра ёқти ул ой,
Ўнголди захми бу марҳам жароҳатимга ёқиб.

Яшурмоқ истамагил майни мендин, эй соқий,
Ки тийра айламагай айшим ул қуёш уёқиб.

Жаҳонни бир кесак англа, ҳавоси — гарди бало,
Бу гарддин қутулуб ҳар киши ани йироқиб.

Навоиё, чу сипаҳ чекти ишқ кўнглумга,
Салоҳу зуҳд ила тақво бузулдилар улоқиб.

Бу кеча базмим аро турфалар ифшо айлаб,
Ўртади ишқ икки офат манга пайдо айлаб.

Бири дасториға гулранг ўтаға санчиб,
Қон хаёли бошида эрканин имо айлаб.

Бирининг боши уза титрагуч ул янглиғким,
Титрабон руҳ чу ул сари тамошо айлаб.

Бириси сархушу қошида гириҳ, илгида тиг,
Юз минг имону хирад мулкини яғмо айлаб.

Бириси гул уза ошуфта қилиб сунбулини,
Юз туман жону кўнгул хайлини шайдо айлаб.

Ишқ гоҳи урубон жонима ҳайрат барқи,
Чун анинг жилваи ҳуснини тамошо айлаб.

Нафе гоҳи солибон кўнглума ишрат ҳаваси,
Чун мунунг давлати васлини таманно айлаб.

Агар ул ҳусн тамошосиға бўлсам мойил,
Рухни волиҳ этиб, ақлни шайдо айлаб.

Йўқса бу васл таманносига бўлсам роғиб,
Коми фикри мени офоқда расво айлаб.

Манга не ул бўлиб алқисса муяссар, не бу,
Гоҳ ани зоҳир этиб, гаҳ муни ихфо айлаб.

Эй Навоий, дема кўп, ҳарзаву қил истигфор,
Тенгридин офияту тавба таваллю айлаб.

Ғозаву сурмаға чун кўнгли бориб,
Гул қизариб, дағи наргис қарориб.

Қолди деб ғамзам ўқи кўнглунг аро,
Истаю ҳар сари кўксумни ёриб.

Не қуёшдурки, ҳасёл ичра юзи,
Назаримға чу келиб кўз ёшориб.

Ишқ нахлини кўнгулда эктим,
Барчанинг майли ниҳолин кўнғориб.

Талабингда югуриб пайки назар,
Ончаким боштин-аёғи қабориб.

Ёр аксининг ўлуб жилвағаҳи,
Кишиким хотири мирёоти ориб.

Дайр пири қулименким, май ила
Ғайр нақшини кўнгулдин кеториб.

Шуълайи ораз ила муғбачалар,
Дайр аро луд бошимдин чиқориб.

Кўксини қилди Навоий чу шиёр,
Тухми меҳрингни бу мазраъда ториб.

Ёр ул вақт жафо расми тутуб,
Ким вафо даъбу тариқин унутуб.

Халқни ғофил этиб қатл қилур,
Кўз очар фитнаға элни уютуб.

Юзу оғзинг ғамидин кўз ёшим
Чун оқиб, гул очилиб, ғунча бутуб.

Бўлубон хайли малак парвона,
Чун қазо шамъи жамолинг ёрутуб.

Фурқатинг дўзаҳиға хотирни,
Боғи жаннат аро бўлмас овутуб.

Бу фано дайрида улким ичмай,
Баски даврон аро хуноба ютуб.

Заҳри ғам тутти Навоийға фироқ,
Лаълинг уммидидин оғзин чучутуб.

Ул парийнинг чу бу мажнундин эрур ваҳшати кўп,
Манга андин неки, аҳбоб ила бор улфати кўп.

Тушса куйган танима соиқайи ишқи не тонг,
Ким шарар бирла бўлур сўхтанинг нисбати кўп.

Кўнглума васл зулоли била бергил таскин,
Ким ани куйдуралур ишқ ўтининг ҳирқати кўп.

Куймагим дафъи учун дўзах ўтин истармен,
Негаким жонима етти шарари фурқати кўп.

Жонни ул навъки тан орзу эткай беҳад,
Рухбахш эрнинг жонимнинг эрур ҳасрати кўп.

Ҳолатим саъб эса ул пок ғамидин не ажаб,
Ишқнинг шиддати кўп, ҳусннинг ар иффати кўп.

Дайр пири чу карам бирла талофий айлар,
Ғам эмас, гар етишур мугбачалар шиддати кўп.

Бодайи соф била дафъи кудурат қилсун,
Аниким тийра қилур давр элининг заҳмати кўп.

Эй Навоий, чу ўтар яхли-ёмон, ғам емадик,
Улки давронда эрур ишрати кам, меҳнати кўп.

Аввал иста манзили амну ҳарифи сода топ.
Чунки бу икки муяссар бўлди, нуқлу бола топ.

Иктифо қилма буларга, истар эрсанг лаҳзае,
Нукта сурмак бир ҳарифи фонийи озода топ.

Ким кўнгул сайл этса, лўли бўлсаким тут муғтанам,
Айтман арлот ё барлосдин мирзода топ.

Эй парирух, ишқ келмас тахт ила тож аҳлидин,
Истасанг ошиқ менингдек бедили афтода топ.

Неча ишқ аҳлини айлаб имтиҳон, рад қилғасен,
Ҳар жафо айларга кўнглум иставу омода топ.

Эй кўнгул, гар шайх ишқинг манъ қилди, қилма айб,
Олам ичра боре аввал бир анингдек лода топ.

Эй Навоий, умрунг ўтти, неча бут зикрин демак,
Гўшае тут эмди, бир тасбиҳ ила сажжода топ.

Чун қўюб кеткунг жаҳон мулкин мусаххар бўлди тут,
Чун ётиб ўлгунг фалак тахти муяссар бўлди тут.

Бир овуч су топмайин ўлсанг керак чун ташналаб,
Баҳр ила бар фатҳида ўзни Сикандар бўлди тут.

Чун ҳумоға туъмадур охир бошингда ҳар сўнгак,
Ул ҳумо бошингда беш кун соягустар бўлди тут.

Афсарингни шом туфроққа урар чун даври чарх,
Субҳ заррин тожини бошингда афсар бўлди тут.

Не Фаридундин асар чун қолди, не Жамшиддин,
Ҳашматинг Жамшиду Афридунга ҳамбар бўлди тут.

Ул гул айлар рўзгоринг тийра, ўртар бу шарар,
Бас мугиби ҳукму раъйинг чарху ахтар бўлди тут.

Ул багир қони, бу кўз ёши дурур чун оқибат,
Дурру лаълинг кон ила дарёга мунжар бўлди тут.

Чун лагадкўби қазо наст эткуси тавсанлигинг,
Тавсани гардун рикобинга таковар бўлди тут.

Эй Навоий, ич фано жомин, йўқ эрса тенгдурур,
Даври дун раъйинг била гар бўлмади, гар бўлди тут.

Бир мақоми амн топ, анда бурун ором тут,
Сўнгра туз базму дилоромингга ҳар дам жом тут.

Гарчи кундуз меҳр тобидин ёруғроқдур жаҳон,
Бўйла жомин айшни, албатта, лекин шом тут.

Ёри гулрух лаъли серобию соғар қонидин,
Ҳам майи гулранг нўш эт, ҳам майи гулфом тут.

Бир нафас мутриб суруди дилкашидин бода тот,
Бир замон соқий ақиқи беғашидин ком тут.

Бўлма бот усрук, ғанимат тут бу янглиғ кечани,
Жомин май тун аввалидин то саҳарҳангом тут.

Бўлса бўлғай элга бу давлат муяссар, эй кўнгул,
Бизга лекин даст бермакни хаёли хом тут.

Гар Навоий волийингдур, қовмағил, эй мугбача,
Они ҳам бу дайр аро бир ринди дурдошом тут.

Навбаҳор ўлдию мен ҳажрида, соқий, май тут,
Токи йиглай қилибон арбада андоққи булут.

Ҳажрдин абри баҳорий кибидур тийра кўзум,
Кўз юмуб очқуча, эй барқи висол, они ёрут.

Сен суманбарсену мен лола киби қон ароким,
Дояи даҳр бериптур манга қону санга сут.

Ҳажр андуҳидамен, соқий, ул ойдин сўз леб,
Мени бир-икки тўла соғари май бирла овут.

Икки лаълингни ўпай, дағи баҳо жон берайин,
Гар баҳо ўксук эса, сен дағи нисфин ўксук.

Бода чун боиси нисён эмиш онча ичайин,
Ким манга ҳар неки жуз ёрдурур, бўлсун унут.

Эй Навоий, манга бас ул санами лўливан,
Бекка қипчоқу оқор, шаҳға қиёту билут.

Ёшурун дардимни зоҳир қилди афғон оқибат,
Асраган розимни ёйди сели мужгон оқибат.

Ёшуруб эрдим бағир чокини, ваҳким, қилди фош
Ҳар тараф кўздин тарашшуҳ айлаган қон оқибат.

Тиғи ҳажрингдин ниҳон кўксум шикофин, оҳким,
Элга равшан айлади чоки гирибон оқибат.

Войким, кўксум шикофидин улусқа бўлди фаҳм,
Ишқ ўти бағримға қўйган доғи пинҳон оқибат.

Шавқидин дам урмайин бедодиға хурсанд эдим,
Ваҳки, бўлдум ҳажридин расвойи даврон оқибат.

Гар будур кофир кўзу зуннори зулфи, эй фақиҳ,
Бўлғудекмен дайр аро масту париншон оқибат.

Ишқ кўйида жунунумни мунодий айлади,
Ҳажр тошидин мунаққаш жисми урён оқибат.

Даҳр бўстони аро саркаш ниҳоле кўрмадук,
Соя янглиғ бўлмаган ер бирла яксон оқибат.

Эй Навоий, давлати боқий тиларсен васлидин,
Они касб этмак фано бўлмай не имкон оқибат?

Лаълидин чунки такаллумда томар оби ҳаёт,
Совуғ оҳимдин ўлур боғласа муз ҳабби набот.

Ул парий кўздин учар, кўз доғи шавқидин учар,
Ваҳки, мен учқоли ҳам йўқтур эғнимда қанот.

Зулфунг оллида бинафша суда кўргач аксин,
Қўймади ёна бошин юқори қилмоққа уёт.

Борибон ҳар неча бот келса, кўрунур менга кеч,
Келибон ҳар неча кеч борса, кўрунур манга бот.

Сирри ишқингни дей олман, ёза ҳам олманким,
Тили икки қаламу кўнгли қоро келди давот.

Мен тилаб ҳусн, вале шоҳ тилаб аслу насаб,
Менга дўли била ҳинду, анга кўнғироту қиёт.

Соқие, ҳуш керакмас манга ҳижрон дамида,
Бода тут, доруйи беҳуш вале бодаға қот.

Тиладим ёр, ҳаёт айлай анга сарф дедим,
Ваҳки, ул доғи вафо қилмади андоқки ҳаёт.

Эй Навоий, тиласанг сели фанодин махлас,
Фақр даштида керак тоғдек орому сабот.

Лаъли эмас ширин лабингким, жон топар андин ҳаёт,
Ким сўруб билдим ул эрмиш лаългун қилган набот.

Лек ул янглиғ наботеким қуяр чоғда ани,
Шираси жон шираси эрмиш, суйи оби ҳаёт.

Оқса рухсорида хай, не тонг кўнгул тўқтатмасам,
Тоғ бўлса топмас ул сайр ичра имкони сабот.

Ҳажр дудидин қаро бўлган кўнгул ичра ўқунг,
Шарҳи ҳолим ёзғали бўлмиш қалам бирла давот.

Хўблар хайли аро ҳар сори тушмиш рустахез,
Гўйие майдон ичига чобукум секритти от.

Боқма, эй зоҳид, ҳақарот бирла ашё сориким,
Бўлмаган онинг сифоти мазҳари йўқ ҳеч зот.

Эй Навоий, кўргали они учар ҳар дам кўзум,
Лек не суд учмоқ ул қушким анга йўқтур қанот.

Шўх икки ғизолингни ноз уйқусидин уйғат,
То уйқулари кетсун, гулзор ичида ўйнат.

Тишлабки, сочинг ўрдунг, очқанда паришон қил,
Офоқ саводинда жон ройиҳасин бутрат.

Кулбамға хайафшон кел, зулфунг қилиб ошуфта,
Анжум сипаҳин синдур, офоқ улусин қўзгат.

Ораз қуёшин очиб ашки қуруған кўзни
Кўп ҳажрда йиғлатдинг, бир васлда ҳам йиғлат.

Бир оҳ ила кул бўлдум, эй чарх, тилаб топиб,
Фарҳод ила Мажнунға ошиқлик ишин ўргат.

Хоро тубига ётқунг, йўқ суд агар юз йил,
Кўк атласи устида жисмингни ётиб агнат.

Базм ичра Навоий кўп йиғлар эса, эй соқий,
Ҳуш элткучи дору жомига анинг чайқат.

Менга бегонадурур ул буту мен ишқида маст,
Ошно бўлмайин этти мени бегонапараст.

Лабинин жон иси келдию мен ўлдум беҳуд,
Ваҳ, не майдурки иси етказ, этар халқни маст.

Сабзхатлар бўйи қисқарди бўюнғ жилвасидин,
Сарвнинг теграсида сабза кўрунгандек паст.

Тобға тушги қуёш панжаси ҳуснунг қўлидин,
Сидра гар ҳамқадинг ўлса, қуёш ўлғай ҳамдаст.

Сўрма дайр ичра шикастимники, бир муғбачанинг
Зулфи зунноридин ўлди менга бу навъ шикаст.

Туну кун маст эсам, эй шайх, мени ёзгурма,
Соғ ўлурму кишиким, ичти майи жоми аласт.

Эй Навоий, сени чун қилди қазо кофири ишқ,
Фориг ўл бут қошиға сажда қил эмди пайваст.

Бодайи ишқинг кўруб топти бузуғ кўнглум шикаст,
Сел етмасдин бурун вайроним ўлди ерга паст.

Гоҳ ғалтондур, гоҳе уйқудадур усрук кўзунг,
Йўқ таажжуб, гоҳ ғалтон бўлса, гоҳ уйқуда маст.

Ул санамға сажда қилсам, зоҳиди худбин, не айб,
Бутпараст ўлмоқ кўп ортуғроқки бўлмоқ худпараст.

Соқий илгин бердиким, ўптум дағи ичтим қадаҳ,
Найласун ичмай қадаҳ ҳар кимга мундоқ берса даст.

Кўксума наълу алиф шакли иморат тарҳидур,
Ташқари ҳам етти ишқинг мулкига девори паст.

Зоҳид айтурким, май ичма, ваҳ, анинг ҳукми била
Соғ ўла олғайму масти бодайи жоми аласт?

Эй Навоий, ишқ ила кўнглум хаёл этти масоф,
Рўбарў бўлғач менинг қалбим сари тушги шикаст.

Эй кўнгул, дедимки, айлаб азм жононимға ет,
Демадимким, турғилу афғон била жонимға ет.

Бошинг ол кет, лек чун ҳам бекасу ҳам хастамен,
Ҳолатим сўрмоққа гоҳе байт-ул-аҳзонимға ет.

Чунки кўрдунгким ўлубмен, тутма мотам, қайт бот,
Ул дами жонбахшу лаъли оби ҳайвонимға ет.

Ўлганимни арз этиб йиғлаб дегилким, эй Масиҳ,
Айлабон лутф ул қатили тиғи ҳижронимға ет.

Келмак ўлса итлари жисмим тугатмасдин бурун
Бошлабон ул кофири қотилни вайронимға ет.

Еткач-ўқ чун тиргузур, кўпсам бўлай деб садқаси,
Зинҳор ул дам мадад айлар учун ёнимға ет.

Деб эдинг, еткум Навоийға қатигроқ тушса иш,
Ушбу дамким, ҳажр қасд айлаб турур қонимға, ет.

Тийраву афсурлабиз, эй ишқ тарқатқан булут,
Бир бало барқи била ҳам ўрта бизни, ҳам ёрут.

Кўз неча бўлғай қуруқ зуҳд ашкидин ул зарқ ила.
Шуъла тортиб, эй бало оҳи ўти, они қурут.

То қачон қилғай кўнгулни маъсият дуди қаро,
Бир чароғи ҳусн ила, эй ишқ, ул уйни ёрут.

Айлабон барбод зуҳду илмни, эй пири дайр,
Тифли раҳдек эмди бизга ишқ алифбесин ўқут.

Ҳусн итибдур, эй мусаввир, тортибон бир турфа шакл,
Қайғулуқ кўнглумни ул сурат била гоҳе овут.

Ҳосили умр, эй кўнгул, чун ишқ эмиш ўрган ани,
Ўзга умрунда неким ҳосил қилиптурсен унут.

Эй Навоий, берса бир лўливаше савдоси даст,
Зинҳор икки жаҳон сармояси таркини тут.

Ким экин майдонда, ё Раб, ул тўни гулгун йигит,
Ким ғамидин тош урар кўксига юз маҳзун йигит?

Не ажаб ҳам қад била сарғарса рухсоримки, бор
Дилбарим бир қомати раъно, юзи гулгун йигит.

Мен чекарга ранжу меҳнат ғам тунни ожиз қари,
Кўнглум олған зулму бедод ичра рўзафзун йигит.

Эй йигит, ҳуснунг закоти, сўр қарилар кўнглини,
Кимсани кўймас ҳамиша чун бу даҳри дун йигит.

Мунҳариф бўлган қариға қайда майл этгай биров,
Ким эрур шайдоси ғам дашгида юз мажнун йигит.

Найлайин тўртунчи гардуннинг қари меҳриниким,
Кўрмамиш оламда моҳимлек тўқуз гардун йигит.

Мен — сўзи кави аҳлиға афсоналиғ қилған қари,
Сен — кўзи Кашмир элиға ўргатур афсун йигит.

Чун қаридинг, чиқ йигитлар базмидинким, қарининг
Келмагидин йўқ, боруридиндурур мамнун йигит.

Эй Навоий, чун қари бўлдунг ибодат кунжи тут,
Элга хор айлаб ўзингни бўлмағунгдур чун йигит.

Оҳким, олди қариган чоғда кўнглум бир йигит,
Ким агар жон берсам, истигнодин ўлмас мултафит.

Қасдима ул новак айлаб тезу мен судраб асо,
Кўйида ҳар ён ешилган ўйлаким ғанчилик ит.

Мен киму исләм ким, сажжода бирла хирқани
Айлади ул бутнинг атфол хаёли титу пит.

Ашк ҳажринда кўзум оқ этли андоқким момуқ,
Жолайи ашк ул момуғдин ёғди андоқким чигит.

Бир насиҳат бордурур, лекин қулоғингга дегум,
Юз яқин тут бу қаридин, эй йигит, бир панд эшит.

Қад чу хам бўлди, эмас ҳеч иш муносиб жуз рукуъ,
Сажда ўрнин оҳ ила, хошок ила хасдин арит.

Эй Навоий, чун сени куйдурди чарх, эмди не суд,
Оҳ ўтидин сен ани хоҳи қизит, хоҳи эрит.

Ҳабиб ғайр ила май ичти, эй кўнгул, қон ют,
Эл ичса васл майин, боқу захри ҳижрон ют.

Чу ҳажр муҳлик эрур, бода эрмас анга илож
Тутайки, жоми май ўрнига шираи жон ют.

Менгаки дўст керак, эй Хизр, ютармен қон,
Сенгаки умрдурур ком, оби ҳайвон ют.

Ўқидин, эй кўнгул, ич шарбат ўрнига хуноб,
Ушоқ муз ўрнида ул шарбат ичра пайкон ют.

Висол нўшинки то мумкин бўлғай истар эсанг,
Фироқ захрини, бас, улча бўлғай имкон ют.

Ичингда сирри ҳақиқатни ёшурай дер эсанг,
Улустин ул гуҳари бебаҳони пинҳон ют.

Навоий, айла анинг ишқи таркини, йўқ эса
Чу ғайр ила май ичар, боқу захри ҳирмон ют.

Чобукеким қатл учун сурди яна майдонга от,
Одамий қолмас тириг солған замон жавлонга от.

Будурур маъноки, шояд қолған эркин бир киши,
То апинг жонин ҳам олғайким, сурар ҳар ёнга от.

Ҳар кишини қатлким айлар, ўлармен рашкидин,
Ваҳки, бир ҳам ёнгилиб сурмас мени ҳайронга от.

Не бало қаттиғ кўнгулдурким қатил эл қониға
От сурар сурган масаллик лолаву райҳонга от.

Ўйлаким бузгай қуюнни ўзга бир тўфон келиб,
Ул сифат нобуд этар сургач бу саргардонга от.

Кимни ўлтурмакка отсанг ўқ, менинг жоним чиқар,
Бир дағи тиргузғали мен бедили бежонга от.

Даврдин кўп ранжамен, усрук чиқиб майхонадин,
Рахши ҳиммат узра солмоқ истарам давронга от.

Шом туфроққа кирардин чора йўқтур, гарчи субҳ,
Кимки секриткай қуёшдек бу бийик айвонга от.

Кўс уни тутти Навоий назмидек офоқни,
Гўйиёким сайр этарга чектилар султонга от.

Етилимиш, Аллоҳ-Аллоҳ, не қомат, ул қомат,
Ки олам аҳлиға солди қиёмат ул қомат.

Кўнгаргай асрамайин борбон ниҳолларин,
Чаманда сарвдек этса иқомат ул қомат.

Чу қилди жилва, вафо сари ҳеч қилмади майл,
Жафода топқан учун истиқомат ул қомат.

Хиром вақти халойиққа фитна ёғдурди,
Ки борча фитнадин ўлсун саломат ул қомат.

Бошимга еттию ўлган таним равон топди,
Бу ишни ростий этти каромат ул қомат.

Чу ноз жилвасини сарвдек қилур билингиз,
Ки қатл этардин эрур бенадомат ул қомат.

Навоий, эмди ўзунгдин илик ювким, ўлгунг,
Ки зоҳир айлади шаққи қиёмат ул қомат.

Эй сабо, ҳолим бориб сарви хиромонимға айт,
Йиғларимнинг шиддатин гулбарги хандонимға айт.

Буки анинг аҳду паймонида мен ўлсам дағи
Яхши фурсат топсанг, ул бадахду паймонимға айт.

Буки анинг зулфи зуннорида диним ҳосили
Куфр ила бўлмиш мубаддал номусулмонимға айт.

Буки қилмишмен жаҳону жонни онинг садқаси,
Юз туман жону жаҳондин яхши жононимға айт.

Буки юз жон садқаси қилсам пушаймон бўлмағум,
Васлиға бир ваъда қилгандин пушаймонимға айт.

Буки юз минг фитнакўзлуг бўлса пайдо онсизин,
Қилмағум наззора ҳаргиз кўзи фаттонимға айт.

Буки чок айлаб ёқа, усрук чиқар эл қасдиға,
Мен ўлуб эл жон топар, бебёк нодонимға айт.

Даҳр боғи гуллари ҳуснин вафосиз эрканин,
Юзи гул, жисми суман, кўйи гулистонимға айт.

Эй Навоий, ҳеч гулшаннинг сенингдек хушнаво
Булбули йўқ эрканин шоҳи сухандонимға айт.

Ишқ солди хонумоним ичра ўт,
Лаъли оташноки жоним ичра ўт.

Нега еткан ерга ўртар халқни
Бўлмаса оху фигоним ичра ўт?

Кўнглум эрмас тандаким, ҳажринг аро
Тушти жисми нотавоним ичра ўт.

Ўқларингнинг касратидин чектим оҳ,
Тушти андин найситоним ичра ўт.

Ҳажрдин куйди сўнгаклар, ваҳки, ишқ
Солди хошоки ниҳоним ичра ўт.

Соқиё, майдин су урким, солди давр
Жони беному нишоним ичра ўт.

Эй Навоий, чун чақилди барқи ишқ,
Тушти андин хонумоним ичра ўт.

Қилди душман раҳм, баским қилди жавр изҳор дўст,
Эй кўнгул, душман топ эмди, тутмағил зинҳор дўст.

Ҳар замон душманларим озурдалур, эй дўстлар,
Баски, ҳар дам еткурур мең зорға озор дўст.

Душман ар жонимни афгор айласа, қилдим биҳил,
Жавр тигидин чу кўнглум айламин афгор дўст.

Кеча душманларғаким, ноламдин уйқу келмади,
Ранжамен мундин дағиким, бўлмади бедор дўст.

Мен ўлар ҳолатда, душманлар кўрунуб дўстваш,
Невчун ўлмайким, келур бошимға душманвор дўст.

Кулса душман айб эмаским, кўрмадим оз ҳам вафо,
Гарчи қозғандим қилиб жоним фидо бисёр дўст.

Чархнинг меҳрига мағрур ўлмағилким, ғадри бор,
Ҳаргиз ўлмас кимсага ул душмани ғаддор дўст.

Соқий, қил дўстлуқ, тут бодаким йўқтур ғами,
Бўлса олам душмани ҳар кимга сендек бор дўст.

Итларинг ғавғо қилур гўё Навоий ўлдиким,
Боши узра жамъ ўлуб афғон қилурлар ёру дўст.

Эйки, файз истарсен, ўзни сарвдек озода эт,
Ҳар паришон нақшдин сафҳангни гулдек сода эт.

Гар фано даштиға киргунгдур су худ кўз ёши бас,
Лекин аввал зодсизлик зодини омода эт.

Тайи арз этсанг чоқиндек бир шарарча кўрмағил,
Барқдек ўзни фано туфроғида афтода эт.

Бир фано оҳи елидин сарбасар барбод ўлур,
Гар ҳаво узра булут ажромини сажжола эт.

Ўзни расволикқа қилмоқдур алам гар туғунга,
Кўк ливосин шукқа доғи сидра шохин хода эт.

Кўмган ўлғайсен бошингни бир овуч тош остида,
Тожинга зийнат агар лаълу дуру бежода эт.

Эр эрсанг, бўл сулбким, не мода бўлгунгдур, не нар
Ўзни гар юз қатла олам аҳлидек нармода эт.

Офият кунжида эрдим, ким дели, эй муғбача,
Дину исломим уйин бузмоққа майли бода эт?

Нақд жаннатдур, Навоий, кавсаросо май ичиб,
Ўзни зору волиҳи бир сарви ҳурийзода эт.

Замона эрур чун маҳалли ҳаводис,
Замоне керак бўлмасанг анда мокис.

Амал қасрини айлама анда ихдос,
Ки ҳар лаҳза бўлғай ўкуш фитна ҳодис.

Чиқарга бу вайронадин чора йўқтур,
Гар Одам ва гар Нуҳу гар Сому Ёфис.

Бўлур тийра кўзгунг, тўлар заҳра жоминг,
Тутайким, бўл Искандару Жамға солис.

Жаҳон шуғли сари талаб қилма мужиб,
Анинг таркини тутқали иста боис.

Фано хонақоҳи аро сомит ўлғил,
Йўқ улким, бақо дарсгоҳида боҳис.

Навоий, амал хирмани ичра ўт сол,
Ки бўлмоқ керакмас бу мазраъда ҳорис.

Фалак ҳаводисидин бўлса ҳар бало ҳодис,
Ул ой василасидиндур бурун манго ҳодис.

Агарчи дард ҳудусидур улча мумкин эрур,
Валек бўлмади бир дардима даво ҳодис.

Негиб Ҳарамға қилай азм, дайр ичинда манга,
Ки бўлди мугбачалардин юз ибтило ҳодис.

Балийят аҳлини озод айламиш гарлуи,
Нединки барча балоси бўлур манго ҳодис.

Сипеҳрдин не шикоят эрур, чу қисми азал,
Агар вафо етишур, гар бўлуб жафо ҳодис?

Сипеҳр фитна тўкар ерга, лек ул ойдин,
Эрур не фитнаки бўлғай жаҳон аро ҳодис.

Ҳудус топмади эркан Навоий эмгагича,
Жаҳонда ишқ балийёти бўлди то ҳодис.

Менинг расволигимга бодаи гулгун эрур боис,
Майи гулгун ичарга соқийи мавзун эрур боис.

Парийвашлар жафосига гунаҳ бил телба кўнглумдин,
Буким тош ёғдурур атфол, анга мажнун эрур боис.

Фалак бежурм эрур, ғам келса бу маҳзун сариким, ҳуз
Тошиб ўз жинсини келмакка бу маҳзун эрур боис.

Совурсам кўкка туфроқ, дард водийсида тонг йўқким,
Куюндек бўйлаким сарғанштамен, гардун эрур боис.

Не тонг бу телба оғзида сўзи доим ул ойнингким,
Парий васлига аксар эл аро афсун эрур боис.

Лабинг жонбахш, аёғдин бошинга қотил, не айб ўлсам,
Тирилмакликдин ўлмакликка чун афзун эрур боис.

Рақибингга десам лаънат, ери борким сенга ноҳақ,
Менинг қонимни тўктурмакка ул малъун эрур боис.

Ридо дайр ичра раҳн этканга чун қилдинг ғазаб, эй шайх,
Яна ёзгурма борсам ул сари марҳун эрур боис.

Навоий бола ичмас, лек чун соқий қалаҳ қуйди,
Ул офатшакл эрур мужиб, бу дилканш ун эрур боис.

ЖИМ ҲАРФИНИНГ ЖАМИЛАЛАРИНИНГ ЖИЛВАСИ «НАВОДИР» ДИН

Зиҳи бошинг уза «Ва-ш-шамс» зеваридин тож,
Сочинг саводида тафсири лайлат-ул-меърож.

Нужум жавҳаридин тожи жоҳинга тарсиъ,
Сипехр атласидин тахти рифъатингга давож.

Саҳар яшил аламинин ливонг уза шуққа,
Малак қалин ҳашаридин синоҳингга афвож.

Беҳишт сори киши тийра гўрдин бормас,
Шафоатинг алифи тутмаин йўлига сирож.

Ҳидоятинг қўлидин шарбати шифо топибон,
Аники иллоти куфр айлабон заифмизож.

Салоти хамсани адёнга айладинг носих,
Бу панжа бирла малакнинг юзига урдунг кож.

Навоий ўлди чу муҳтожинг, айла раҳм ангаким,
Ғаний карим эса ибромга эмас муҳтож.

Эй гадоининг оллида муҳтож аҳли тахту тож,
Аҳли тож оллида андоқким гадоға эҳтиёж.

Ким гадоинингдур бош индурмас, дағи торгар аёқ,
Чархи аъло бўлса тахту меҳри анвар бўлса тож.

Лаъли серобинг бериптур оташин ранги била
Офати жоним учун ўт бирла суға имтизож.

Дарди ҳажримға буюрди сабр, дарди йўқ табиб,
Заҳри қотил бирла муҳлик ранжима айлар илож.

Ой юзунг бирла таланди буки кўктур орази,
Панжаси бирла қуёш гўё юзига урди кож.

Эйки, бердинг ишқ султониға кўнглунг кишварин,
Англағилким жону ақлу дин эрур аввал хирож.

Хўблар ўргансалар, тонг йўқ, Навоий назмини,
Ким аларнинг ҳусни анинг ишқидин топмиш ривож.

Майи лаълингта гўёким ҳаёти жон эрур мамзуж,
Ки ул эрмас зулоли чашмаи ҳайвон эрур мамзуж.

Агар бағрим судур, ўлмай нетайким анда ғамзангдин,
Су берган заҳр бирла қатраи пайкон эрур мамзуж.

Кўрунг ғам базмида хунобалар ютмоққи, жомимға
Бағирдин келгану, кўздин тўкулган қон эрур мамзуж.

Лабингдин барча ҳижрон ваъласидур, кўрмалук нўше,
Ки заҳр ул нўш аро токим эрур имкон, эрур мамзуж.

Висол ичра майи айш ўлса қисминг, бўлма қўп эмин,
Ки жоми васл ила хунобаи ҳижрон эрур мамзуж.

Шафақгун май ҳилолий жом агар кўрсанг ҳарис бўлма,
Ки софи ҳирс бирла дурдийи ҳирмон эрур мамзуж.

Навоий ашкига дерсен не янглиғ мазж топмиш қон,
Бағир чок ўлса, ул қон бу суға осон эрур мамзуж.

Кўнглумга айла латыли шакарханд ила илож,
Қилган киби заифқа гулқанд ила илож.

Кўп ишқ таркидин дема сўз, қўйғил, эй табиб,
Муҳлик маразга қилмади эл панд ила илож.

Онсиэ ўлармен, оллима хуру парий не суд,
Топмас онинг ғами анга монанд ила илож.

Қайд эт кўнгулга силсилаи зулфин, эй ҳаким,
Ким телбага муносиб эрур банд ила илож.

Ул кўйдин ити чу мени қовмақ истади,
Бағримдин айладим неча парканд ила илож.

Даврон жафоси дафъига мажнуну маст бўл,
Ким йўқ ул ишқа раъйи хирадманд ила илож.

Муҳлик эмиш фироқ, Навоий, магар сипеҳр
Қилғай бу қатъи дардини пайванд ила илож.

Наргис ул кўздек эмас, эй боғбон, боқиб кўз оч,
Не учунким ул парий қиймоч эрур, бу бир талоч.

Айлади ошуфта савдойи димоғим рағларин,
Тонг елидин андаким бутрашти ул ошуфта соч.

Зулфи эғнига етар гар сочи ерга судралур,
Тенгдурур қайдим учун гар бир қарич, гар юз қулоч.

Куйди жисму йиғлабон кўнглумда хаттинг шавқидур,
Гарчи мумкин йўқ кўкармак су била куйган ёғоч.

Ишқ оламсўз келди, қўй фусунунг, эй хирад,
Етти чун ер-кўкни йиртиб арслон, эй тулку, қоч.

Сарвнотим гул чоғи гулшанга кирди, эй насим,
Ҳам ани елпию ҳам гул яфроғин бошига соч.

Қўйки, ул юз хониға наззора айлай тўйғуча,
Ким кўзум бўлмиш бу қаҳти ҳусн айёмида оч.

Дўст зикру фикрини қилғил физоким яхшироқ,
Хуш ила туфроқким, ғафлат била қандий қулоч.

Эй Навоий, кўнглунга етмас риёзатсиз сафо,
Кулба равшан истасанг ҳасрат суйидин рўза оч.

Кўйди юз шони ажал зулфин паришон айлагач,
Умр хуршиди уёқти, чеҳра пинҳон айлагач.

Сурди кўнглумни бузуб хокий таним узра саманд,
Елга берди туфрогин, бу уйни вайрон айлагач.

Лаъли ҳажри қилди қон бағримни ғамдин лахт-лахт,
Қатра-қатра тўкти кўзлар йўлидин қон айлагач.

Оҳким, бахтим оғир уйқусидин уйғонмади,
Гарчи юз минг фитна уйғонди мен афғон айлагач.

Қилмайин сархуш ҳануз, эй муғбача, қўймоқ недур,
Оллима зуннорни дайр ичра меҳмон айлагач.

Ошиқ эткач шуҳрайи шаҳр этти ул кофир мени,
Шаҳр кездурган кеби кофир мусулмон айлагач.

Чекмади булбул Навоийдек фиғонким, ёнмасун
Сайр учун ул сарви гулрух азми бўстон айлагач.

Гириҳ-гириҳ чу тугарсен, етар оёғинга соч,
Гириҳларин чу очарсен, тушар қулоч-қулоч.

Кўнгулни қийди анинг ғамзасию қилмади раҳм,
Қиё-қиё боқибон ул ики кўзи қиймоч.

Чаманда кеча ётиб маст оразин ёпмиш,
Кўп эмди, тонг ели, ул гулни лутф бирлан оч.

Қадинг чаманда кўруб боғбон агар сарвин
Кўзига илса ҳамоно керактур анга ёғоч.

Жунунга тушти санавбар қадингдин, ўйлаки су
Бўлуб аёғига занжир узалди бошида соч.

Сипеҳр наъл кўруб кўксам узра меҳроби,
Бало ўқиға ҳамоноки айлади омоч.

Навоий, дер эсанг кўрмайин вафосизлиқ,
Таваққуф этмаю даҳр аҳлидин вафо киби қоч.

Кўруб дардим тараҳҳум қилмадинг ҳеч,
Тўкуб ашким табассум қилмадинг ҳеч.

Фироқинг ўти ичра неча йиғлаб,
Фигон чектим, тараҳҳум қилмадинг ҳеч.

Жаҳонға оҳу ашким солди ошуб,
Бу тўфондин таваҳҳум қилмадинг ҳеч.

Сўзунг шавқидин эрдим хаста умре,
Сўрарға бир такаллум қилмадинг ҳеч.

Мусаллам ишқ, эй кўнглум, сенгаким,
Кўруб зулмин тазаллум қилмадинг ҳеч.

Муҳаббат аҳли қисмин нечун, эй чарх,
Қилиб меҳнат, танаъум қилмадинг ҳеч.

Навоий сари, эй даври муҳолиф,
Наво савгин тараннум қилмадинг ҳеч.

Ул турки хитонинг эрур андоқки кўзи қиймоч,
Ким ноздин ўлмас демак оллиндаки, кўз оч.

Бағримни қиё боқмоқ ила қиймоғидиндур,
Ё айни такаббурдин эрур кўзлари қиймоч?

Очлиқдин ул ойнинг магар ўлди кўзи бемор,
Қон ичкали мойил нега бўлмиш гар эмас оч?

Ўзбак, мўғул ўлғай анинг оллида мусулмон,
Билман они қалмоқмудур, йўқ эса туғмоч.

Турмас ажал ул ғамзаи хунрез ўқидин,
Жонинг керак эрса сенга, эй хаста кўнгул, қоч!

Ўпмакка юзи хўбдурур, ғабғаби ҳам хўб,
Чун оғзи топилмаслиқ аро олмоқ учун бож.

Кейнича кўнгулсиздур эришмакка Навоий,
Ул шўх чу ўз мулкига борди кўнгул олғоч.

Бу чаманким, тўкилур шом, гул очилса сабоҳ,
Бодасиз шому сабоҳ ўлмоқ эмас бизга салоҳ.

Даври айёмға йўқ чунки вафо, эй соқий,
Сен вафо айлаю бас, айлама даври ақлоҳ.

Бекарон раъфат эрур даҳрда элга офат,
Роҳати беҳад агар истар эсанг топқил роҳ.

Пири хаммор эшиги боғлиқ эрур, мен махмур,
Раҳм этиб оч бу эшикни юзума, ё Фаттоҳ.

Қилмағил қасд киши қонию нақдиға, валеқ
Айш нақдини қалаҳ қони била англа мубоҳ.

Хасмқуш келди фалак золи бил, эй шайх, манга
Раз қизи борида ул колумани қилма никоҳ.

Эй Навоий, тиласанг ғам тенгизига соҳил,
Киштии бода бурун топқилу бўлғил маллоҳ.

Жонима еткурди ул лаъли равоносо фараҳ,
Элга еткурган масаллик лаългун саҳбо фараҳ.

Лаъли ёқути муфарриҳдур магар билхосия,
Ким хаёлидин манга йўқтур насиб илло фараҳ.

Қон ёшимдин демангиз сўзким мукаддар бўлмасун,
Боладин топқан замон ул шўҳи маҳсиймо фараҳ.

Лаъли ҳижронида, эй соқий, яна май тутмаким,
Тортсам Кавсар майи етмас манга асло фараҳ.

Боиси ғамдур лаби ҳажрида лаъли обдор,
Май дебон рангин су ичкан айламас пайдо фараҳ.

Гар фараҳ истар эсанг, майхона азми айлаким,
Андин ўзга ердин олмас гунбади хазро фараҳ.

Эй Навоий, дайр пири тутса май, ложуръа ич,
Фикр қилмаким, санга еткай малолат ё фараҳ.

Бўлса бўлгай сарв қадлар ичра ҳар гулрў малиҳ,
Сарви гулрўйум менинг лекин эрур асру малиҳ.

Хол эрурму йўқса туз солган сиёҳий нуқтаси,
Ким эрур васф айлагандин ортуқ ул ҳинду малиҳ?

Лабларинг кулгач, тўкар туз бирла шаккар танг-танг,
Аллоҳ-Аллоҳ, бўлур эрмиш мунча ҳам кулгу малиҳ.

Кўн малоҳат бобида Шириндин айтур Кўҳкан,
Сабзиширинимча ул бор эрди эркинму малиҳ?

Эйки, Юсуф бирла сўрмишсен ҳабибим ҳуснидин,
Ул сабиҳ ўлди, латофат ичра аммо бу малиҳ.

Оразинг кўргач, кўзум шўроба тўккач, англадим,
Ким эурсен сен малоҳат аҳлидин айру малиҳ.

Эй Навоий, аччиғ-аччиғ йиғларимни қилма айб,
Ким эрур кўнглумни олган кофири бадхў малиҳ.

Ахтарин ашк эттию совуғ нафасни оҳ субҳ,
Бўлди гўё шоми ҳажрим ҳолидин огоҳ субҳ.

Ғам туни муҳлик ғамим англаб ёқа чок айлади
Тонг елидин ҳар нафас ҳолимға тортиб оҳ субҳ.

Тийра ҳижрондин чу йўқтур фарқ субҳу шомима,
Хоҳ шом ўлсун қарорған рўзгорим, хоҳ субҳ.

Дуди оҳимдин қарорғай ҳажр шомидин батар,
Бўлса ҳижрон қатъида бир кун манга ҳамроҳ субҳ.

Тийра шомим дафъ қилди меҳр зоҳир айлабон,
Яхши борди меҳрибонлиғларда шайбуллоҳ субҳ.

Хуштурур жоми сабуҳ, эй шайх, сен ҳам ичкасен,
Тутса май соқий бўлуб бир меҳр юзлук моҳ субҳ.

Ғам туни кўҳи балосидин магар бўлмиш халос,
Ким менингдек кўргузур рухсоран чун коҳ субҳ.

Субҳидам бедору гирён бўл, агар файз истасанг,
Ким сенинг уйқунгга хандон бўлмасун ногоҳ субҳ.

Эй Навоий, ул қуёшнинг муждаи васлин бериб,
Қилса неткай, шоми ҳажрим меҳнатин кўтоҳ субҳ.

Ҳажрдин асру ҳазинмен, соқиё, тутқил қадаҳ,
Ҳар неча соғар улуг бўлса тўло тутқил қадаҳ.

Гар анинг нўш айларидин ожиз ўлса аҳли базм,
Жамъ этиб борини бир йўли манго тутқил қадаҳ.

Қониъ эрман бир қадаҳ бирлаки, лардим саъб эрур,
Ҳар неча ложуръа нўш этсам, яно тутқил қадаҳ.

Бир нафас маст ўлмасам ҳижрон ғами айлар ҳалок,
Жонима раҳм айлабон, баҳри Худо тутқил қадаҳ.

Гар муяссар бўлса базми васл, лутф айлар эсанг,
Қўй мени наззораға, кўпрак анго тутқил қадаҳ.

Улу мен чун маст бўлдуқ ихтиёринг бордур,
Хилват айлаб бер ижозат элга, ё тутқил қадаҳ.

Чун харобот ичра туштунг, чиқмоғинг душвор эрур,
Ихтиёринг йўқ ичиб, эй порсо, тутқил қадаҳ.

Хирқайи зуҳдин Навоий қилди раҳн, эй майфуруш,
Қўйма ҳуш илтида они бенаво, тутқил қадаҳ.

Субҳ дайр ичра муганний ўйла тузди шадди руҳ,
Ким унидин бўлди Рухуллоҳға оҳанги сабуҳ.

Тоза бўлди руҳлар ул навъ шадди руҳдин,
Ким лисони ҳоли Рухуллоҳға қилди тоза руҳ.

Йўқки, ёлғуз шаддидин тушти қулуб ичра кушод,
Ҳар гирифти доғи арвоҳ ичра солди юз футуҳ.

Дайр пири онча тутти элга жоми руҳбахш,
Ким яқиндурким ушатқай тавба бўлса юз Насуҳ.

Рухи қудсий эрди анфоси зуҳур эткунча фажр,
Ваҳйи юҳо эрди анфоси тулуъ эткунча юҳ.

Йўқки, май киштиёси ғам тўфонидин айлар халос,
Ким топар андин киши бир қатра ичса умри Нуҳ.

Сирри ваҳдат нуктасидур бас дақиқ, эй порсо,
Май қуёши ламъаси бирла магар топқай вузуҳ.

Эй мударрис, ишқ сирри дафтари бир нуктадур,
Гарчи мингдин бир ёзилмайдур ёзиб юз минг шуруҳ.

Васлсиз бўлмас Навоий қўзу қўнглига илож,
Ким журуҳ узра журуҳ ўлминш, қаруҳ узра қаруҳ.

Фано тариқида ҳар кимки ҳосил этти русух,
Риёву зуҳд анинг оллида эрур мансух.

Не навъ ўзлуги мансух бўлмағай қошида,
Бировки, дўст шухудиға ҳосил этти русух.

Чу ишқсиз эди зуҳд аҳли келди ноболиғ,
Эрурлар атфол, эл гарчи дер аларни шуюх.

Демакта воқеа ёлғону чин тахайюл этиб,
Киши эканларин андоқки ёд қилса масух.

Жаҳони хокий эрур бир кесак, вале нопок,
Этак етурмамак авло мулаввас ўлса кулук.

Арит сиришк била ботинингда бор эса чирк,
Юв тавба суйи била бўлса ботининг аро шух.

Навоий аҳли фано иста, қўй риё аҳлин,
Ки найшакар борида туҳфа қилмади киши лух.

Фироқ ўтики, бало оғзидур анга манфах,
Мисоли дўзаху жаннатдурур ул дўзах.

Не тонг ёшунса кеча зулфида қуёш гўйи
Агар бу навъ эса чавғони зулфу гўйи занах.

Эрур кирарга кўнгул хайли ул тараф бир-бир,
Тароғ сочингдаки йўллар ясаб турур рах-рах.

Қуёш ҳамоно қўк атласин либос этмиш
Ва ё кийиптур ул ой нилгун насиж ила нах.

Гаҳеки кўргузасен захрчашм тонг эрмас,
Бўлур чу бодомнинг донаси бирарда талх.

Юз очса ақлим эли тўлғанур, нединким бор
Чинор панжаси шал, офтоб панжаси шах.

Навоий оҳини зоҳид кам этмади сўз ила,
Нединки, дуд ўлур афзун, қотилса ўт ила ях.

Шўх кўп йўқ бириси, ўйлаки, айёр ул шўх,
Шўхлуқ бирла қилур элни гирифтёр ул шўх.

Боқиб ағёрға тишлар лабини ишва била
Еткурур қатл учун жонима озор ул шўх.

Гул қизариптуру сунбул қарорипдур, гўё
Боғ аро қилди аён зулф ила рухсор ул шўх.

Хўблар бутрашибон, кўзғалишур ишқ аҳли
Масту бебок магар бўлди падидор ул шўх.

Кимниким зор кўрар ўлтурур ул шўхи бало
Не бало турфа иш ўлмиш буки, мен — зор, ул — шўх.

Дайр аро муғбачайи шўх ушатти тавбам,
Маст бўлмай нетайин бор чу хаммор ул шўх.

Шўхлиқдин не деса чун унутур, эмин эман,
Гарчи худ ваъдайи васл айласа изҳор ул шўх.

Эй кўнгул, дину хирад нақдини асраки, эрур
Зулф аро холи киби шабраву таррор ул шўх.

Гар Навоийдин эрур беҳабар ул шўх, не тонг,
Мастлиедин эмас ўздин чу хабардор ул шўх.

Эй кўнгул, чунки эрур ёр майи фурқати талх,
Кимки бу майни ичар бўлса, не тонг риққати талх.

Шарбати сабр дер ич носиху юз войки бор,
Оби ҳайвон била ҳал айласа бу шарбати талх.

Ўзгалар бирла ичарсен маю мен зорға ул
Бодаедурки, эрур таъми ачиғ, лаззати талх.

Соқийи базм, яна тутма манга жоми фироқ,
Ким бу соғарнинг эрур чошнийи шиддати талх.

Талхком ўлдум анинг кўйида бекасликдин
Ишқ кўйининг эрур чун қалаҳи ғурбати талх.

Хўблар лаъли ҳаслиға чурканмаки, бор
Ўзи ҳар неча чучук, ҳажри аро меҳнати талх.

Эмдиким васл ародур кўйки, Навоий, ўлдик,
Эй кўнгул, чунки эрур ёр майи фурқати талх.

Эрур барот ила байрам ул ойга зулф ила рух.
Хуш улки тун-куни бўлғай бу иккидин фаррух.

Бирин-бирин нетайин ою сарв ила гулни,
Менингки моҳим эрур сарвқомату гулрух.

Ҳадиси ўлтурубон тиргузурки, сўз сўрсам,
Агар аччигланур, аммо чучук берур посух.

Малоҳат ўлса олур жонни лўлию ҳинду,
Гар ўлмаса қочурур моҳи Ўқчаву Халлух.

Ёзар қалам киби водийи ҳажр аро қаламим.
Сўнтакдурурки, анинг жавфида қурунтур мух.

Фано тариқида бирдек эмас бори маъруф,
Бирига Кархдурур жилвагаҳ, бирига Курух.

Навоиё, эрур ул шўхи туркман бас тунд,
Наво тилар эсанг андин югурма ордича чўх.

Мени ишқдин манъ этар сода шайх,
Дема сода шайх, айтким лода шайх.

Май устидаги хасча қилма ҳисоб,
Агар су уза солса сажжода шайх.

Ёруғлуқ эмас мумкин андинки, бор
Залолат тариқида афтода шайх.

Риё баҳри ичра тамаъ заврақин
Солинтур асодин тутуб хола шайх.

Ёяр доми тазвир эл сайдиға
Қилиб субҳадин дона омода шайх.

Ҳазабда сабуъ, шаҳват ичра баҳим,
Агарчи эрур одамийзода шайх.

Кирар одамий сониға қилса нўш,
Фано дайрида бир қалаҳ бода шайх.

Иродаттин ўлғай эдим бандаси,
Агар топсам эрди бир озода шайх.

Эранлардин ўзни тутар, гарчи бор
Ўкуш зебу зийнат била мода шайх.

Навоий тилар сода юзлуг йигит,
Не гам гар ани манъ этар сода шайх.

Хатинг сипоҳи чу чиқти нечукки мўру малах,
Демаки, қочмасун арбоби ишқу урма занах.

Куруди мазраъи шавқум, чу зоҳир эттинг хат,
Ки дона офатидур мазраъ ичра мўру малах.

Юзунг ўтики бор эрди кўзумга равза гули,
Тутун киби хатинг ул ўтни айлади дўзах.

Ниқоб аро юзунг эрди ғилоф аро кўзгу,
Не хатдурки, ани қилди кийиз ичиндаги ях.

Хатики, хат-хат осилмиштур эмди ул рухдин,
Не рух дейин юзиниким, бўлунтур ул рах-рах.

Тасаввур этмаки, эл ўнмак орзу қилғай,
Магарки мўчина оғзи лабингдин олғай мах.

Жамоли зоҳир учун ўлдунг, эй Навоий, зор,
Чу ёпти оразини хат, уёлдинг эркин, вах.

Эй жамолинг меҳридин равшан азалдин то абал,
Зарра янглиғ ул ёруғлуқ ичра саргардон хирад.

Кунҳи зотингдин хирад гар бўлса аъмо не ажаб,
Зарраға юз минг куёш моҳиятин билмак не ҳал?!

Ҳам хирад нури топиб ҳуснунг куёшидин димоғ,
Ҳам вараъ рўзи олиб зикринг ғизосидин жасад.

Сенга толиб, кимки азми Каъба айлар, йўқса дайр,
Сен муроди, кимки дайр ичра санам дер ё самал.

Халқ раддидин не ғам, тоғанга лутфунгдин қабул,
Эл қабулидин не суд оники қаҳринг қилса рад.

Бўлмағай мумкин залолат чоҳидин чиқмоқ киши,
Лутфунг илги риштайи тавфиқ ила қилмай мадал.

Қувватингнинг ожизи гар пилтан, гар шерзўр,
Миннатингнинг шокири гар гулжабин, гар сарвқад.

Ҳам муножот аҳлининг кўнглида бийминг беҳисоб,
Ҳам харобот аҳли жонинда умидинг беадал.

Журму исён чоҳидин чиқмоқ Навоий илтимос
Сендин айлар, негаким йўқтур санга қуфван аҳад.

Ситам эрмас эдиким, айладинг кўнглумни юз парканд,
Ситам будурки, тикмак бирла истарсен анга пайванд.

Ҳам ип кул бўлғаю, ҳам игна су бўлғай тикар бўлсанг,
Нединким бор алардин ахтари сўзанда ҳар парканд.

Жамолингга қуёш ўхшар, валекин онча ҳам кўп йўқ,
Анга бўлганча ой монанд, ул бўлғай санга монанд.

Парирўйимдин айру, эй ҳаким, оч қайду бандимни,
Ки мен дев ўлмишам, девона эрманким, солурсан банд.

Ҳабибим истаю гулшан аро ҳар дам гул ислармен,
Мени Юсуфдин айру қилди қонлиғ кўнглаги хурсанд.

Кўзумнинг мардуми Одамдурур гўё қаро бўлган,
Бу ёшларким, бўлур зоянда андин барчаси фарзанд.

Лабинг нўши закотин ҳожат аҳлига берур бўлсанг,
Ўлубмен ҳасратидин жонга йўқ ўлганча ҳожатманд.

Делинг гулқанд, эй тарсо ҳаками, англабон заъфим,
Вале дафъ ўлди қилғач мугбача дайр ичра шакқарханд.

Алам еткач, Навоий, даҳрдин, май бил анинг дафъи,
Қабул эткан кишига басдурур оламда бу бир панд.

Қайда қилғай соядек мен телбайи хокийни банд
Ким, қуёш бўйнига солмиш сунбулунг печон каманд.

Қатлим этмаслар ғаму дардинг, вале тахқирдин
Мўр қатлин аждаҳоқушлар қачон айлар писанд?

Наълидин чақилмас ўт, балким шарарлар айрилур,
Ҳар тараф майдон ароким ўт киби сурсанг саманд.

Тонг йўқ оҳим ул қуёшнинг бурқаъин рафъ этмаса
Ким, булутқа дуд етмас нечаким чиқсун баланд.

Вўтаму урмиш кўзумнинг мардуми қон ёш аро,
Ё ёшурмиш ул қаро кўз оразин гулгун паранд.

Истагунча, эй кўнгул, ҳар дам даво, дард истагил
Ким, даво топмоқ эмастур мумкин ўлмай дардманд

Бўлғали хуноби ҳижрондин Навоий талхком,
Гоҳе йиғлар аччиғ-аччие, гоҳ айлар заҳрханд.

Нолонмен очар бўлса юз ул ҳури парийзод,
Булбулға не тонг гул очилур фаслда фарёд.

Гулгун тўн аро қоматиму жилвагар ўлди,
Гул баргидаму бўлди ниҳон савсани озод?

Ашким суйининг мавжини кўнглунгга кечурким,
Жавҳар била хушроқ кўрунур эл аро пўлод.

Кўнглум зақанинг ичра кўруб ёйдинг анга зулф,
Чоҳ узра кабутарға ёйр домини сайёд.

Булбулни ғаминг кўзғаса шод ўлмағил, эй гул
Ким, ўт ҳам ўчар, қулни фалак айласа барбод.

Ғамзанг мени бир тиг била айламади қатл,
Бу феъл қилур кимга азоб айласа жалюд.

Кўнглини Навоийнинг ўқунг касрати бузди,
Бу қулба ёгин касратидин қолмади обод.

Бўлди кўнглум шод топқач тигдин кўксум кушод,
Йўқ ажаб ҳар кимгаким етқач кушоде бўлса шод.

Хаттинг эл кўнглини кўпрак олди, гўё хат эмас
Юз уза қилдинг кўнгул олмоғлиқ афсунин савод.

Ул пари ишқида мен девона эрман, девмен,
Ишқ водийсинда ҳар оҳим эрур бир девбод.

Дема қочдим жаврдинким, баски тош ёғдурди ҳажр,
Гард ўлуб барбод бўлди бу тани хокийниҳод.

Номурод ўлсам не тонгким ихтиёр этканда ишқ,
Улки аввал таркин эттим, эрмас эрди жуз мурод.

Ёрдин гар истасангким кўрмағайсен ғайри васл,
Ғайр васлин мутлақо ёд айламакни қилма ёд.

Эй Навоий, муътақилсен қайда кўрсанг пок юз,
Юз кишида йўқ экан бир сен киби пок эътиқод.

Гар кўнгулни айласа ул қотили хунхора сайд.
Қатл учун қони тўкулмай найлагай бечора сайд.

Эй кўнгул, ул шўх захм урса давоға қилма сайй,
Расм бўлмас истамак марҳам, чу топти ёра сайд.

Зулф аро сайд айламак истар кўнгулларни кўзунг,
Шабшикор ул навъким қилгай кийибон қаро сайд.

Қатл қилмай кести тўш-тўштин кўнгулни шўхлар,
Бисмил ўлмасдин бурунроқ бўлди пора-пора сайд.

Билгай ул кофир анга телмурмагимни, билсаким
Не тазаллум бирла қотилни қилур наззора сайд.

Муршиди жозиб тилаб топмай гум ўлдум, войким,
Бўлди бу саҳрола сайёд истаю овора сайд.

Телба қушдекдур Навоий кўнгли савдо даштида,
Они то сен айламишсен, эй парий рухсора, сайд.

Дуди оҳ эрмас, кўнгул уйин қаро қилганда дард
Чун йиқилди ишқ зулмидин ҳавоға чиқти гард.

Ҳар тараф азм этмагинг кўп дардлар дармонидур,
Келки асру дарди дил изҳор этарлар аҳли дард.

Қайдаким тушса назар пайки сиришким селидур,
Ким кўруптур су уза бу навъ пайки раҳнавард.

Лола янглиғ бўлди гулгун боладин ул юз гули,
Ваҳ, не рангин очилур эрмиш қизил су ичса вард.

Ўйла чиқтинг секритиб шабрангу тортиб тигким,
Шаҳсувори чарх юз қайтарди бўлмай ҳамнабард.

Тез эвур даврунга, эй соқий, сипеҳросо қадаҳ,
Барҳам урмасдин бурун мажлисни чархи тезгард.

Басдурур ул ойни кўргандин кўнгул титратмаси,
Эй Навоий, чекмагил сен доғи ҳар дам оҳи сард.

Эй, юзунг оллида беҳол хирад,
Васфин айларда бўлуб лол хирад.

Чунки сен секритибон тавсани хусн,
Бўлубон йўлида помол хирад.

Ваҳки, сен тифлдин ўлди мабхут,
Ўйлаким пири куҳансол хирад.

Эҳтимом этти жунунум сари ишқ,
Нечаким айлади эҳмол хирад.

Ишқ кўйида мазаллат чексун,
Тиласа давлату иқбол хирад.

Соқие, майки, мени васвасадин,
Айлади шефтааҳвол хирад.

То фано селида бўлғай нобуд,
Кўруб ул жавҳари сайёл хирад.

Дайр пири мангаву муғбачалар
Неча урса юзига зол хирад.

Ё Раб, эт ишқ Навоийга насиб,
Кўнглидин лек бурун ол хирад.

Кўнгул ҳароратин англади оҳи дардолуд,
Уй ичра ўт эканин элга зоҳир айлади дуд.

Вужудум этти адам оқибат бу ҳайратким,
Адамдек оғзи аро сўз не навъ тоғти вужуд.

Кўзунг шамойилини наргис ар кўра олмас,
Санга не фикр кўзи чиқсун улки, бўлди ҳасуд.

Даме ҳарам, нафасе, дайр қасди айлармен,
Не ерда юз кўяр ўлсам юзунгдурур мақсуд.

Кўнгулни ёрга боғлаву рафъ қил ағёр,
Ки бордур улки анинг ғайридур саробу намуд.

Малул ўлубмен ўзумдин, фано майи тутқил,
Ки рангу атри вужудумни айлагай нобуд.

Вагар сумурса, Навоийга еткай андоқ суқр,
Ки фарқ топмағай оллина шохиду машхул.

Зиҳи ҳажрингда айлаб бизни ғам шод.
Хаёлинг хотири ғамгинни ҳам шод.

Ғамингни лаҳза-лаҳза еткурурсен,
Килурсен хотиримни дам-бадам шод.

Килур мунглуғ кўнгулни доғи ишқинг
Ғадодекким, бўлур топқач дирам шод.

Агарчи боғ аро озоладурлар,
Қадингга бандалурлар сарву шамшод.

Ичармен жоми май ҳижронда, гарчи,
Ки бўлмас май бида аҳли алам шод.

Сафоли дайр дурлидин севундум,
Не тонг қилса ғадони жоми Жам шод.

Навоий савти ишқ аҳлин қилур хуш,
Тонг эрмас қилса дард аҳлин нағам шод.

Ишқ аро расволигим элга берур Мажнунни ёд,
Ўйлаким айлар ани кўрган мени маҳзунни ёд.

Ғам тунида меҳнати ҳижрони афзундур манга,
Ҳар қачонким айласам ул ҳусни рўзафзунни ёд.

Қатра-қатра қон томар икки кўзумдин шавқида,
Дам-бадамким қилсам ул икки лаби майгунни ёд.

Лутфи йўқтин кўнглума бевази эрур шамшоду сарв,
Оҳ тортиб айласам ул қомати мавзунни ёд.

Лаъли жонбахшинг деган сўзни эшиткан қилмағай
Оби ҳайвон бирла боғланган дури макнунни ёд.

Ҳар киши нўши майи лаълингдин ичса журъае,
Қайда қилғай ўзга неши гардиши гардунни ёд.

Чун азалда сарнавишт ўлғанни кўрмай чора йўқ,
Ҳар замон айлаб шикоят қилма даҳри дунни ёд.

Азми Бағдоду Бухоро айлаган аҳбоб учун
Берса тонг йўқ элга ашким Дажлаву Жайхунни ёд.

То Навоийни жунун дағтига солди ул пари,
Ҳазл учун ҳам қилмади бир қатла ул мажнунни ёд.

Кўнгулда юз била хаттинг гар ўт солур, гар дуд,
Мунаввар ўт тушар ул уйдаву муанбар дуд.

Фироқ кулбасида тортарам дамодам оҳ,
Не айб тутса бу вайроцани саросар дуд.

Фалак юзундаки ҳар сари дуди оҳимдур,
Фироқ аҳлиға бир шоми ҳажр эрур ҳар дуд.

Хатинг қуёш киби юз узра парвариш топти,
Ажаб эмастур агар бўлса шуълапарвар дуд.

Улус қабулию радди била ишим йўқ, лек
Неча ул ой манга мақбул, мен анга мардуд.

Замона боғи гулу сунбулини исламаким,
Димоғ офатидур шуъла фарз қил, гар дуд.

Навоий оҳидин ул ойни ёшурунг зинҳор,
Ки ҳўблар тарафи майл айлар аксар дуд.

Зикринг айларда чекармен ҳар дам оҳ, эй сарвқад,
Ўйлаким, Қуръонға нотиқ тортгай ҳар лаҳза мад.

Васли иқболин хаёл этканда сен қайт, эй кўнгул,
Ким тахайюл бирла қилган ишқа ҳожат йўқ мадад.

Ёр ҳажру васлини не қилса бўлғай жуз қабул,
Тенгри берган айш ё меҳнатни бўлмас қилса рад.

Ҳусн гулзорида бир-бир жола ёққан лутфи бор,
Қатра-қатра дур киби хай бирла ул гулфом хад.

Қолмишам зулфу юзунг шавқида субҳу шом, лек
Ул бири субҳи азалдур, бу бири шоми абад.

Не хирад, не ҳуш биздин истангиз, эй аҳли зуҳд,
Ишқ лол эткан кишида қайси ҳушу не хирад?

Эй Навоий, васл аро ўлтурсам ўзни, қилма айб,
Ким эмиш муҳлик киши кўрмак ўз-ўзиндин ҳасад.

Сену — фирдавс ичида кавсару ҳур, эй зоҳид,
 Мену — майхона аро бодаки тутқай шоҳид.

Телба кўнглум ер ўпар ёр қоши оллинда,
 Масте меҳроб аро ул навъки бўлғай сожид.

Эй кўнгул, ҳар неки ишқ аҳлини манъ айлаб эдук,
 Кўргач ул ойни бори бизга-ўқ ўлди оид.

Менмену — мугбачалар дайр ичинда, ваҳ, неткай
 Мундин ўзга киши бутхонада бўлса обид.

Мен гадо масту харобот аро илгимда сафол,
 Боқса Жамшид бу иқболима бўлғай ҳосид.

Билса Фарҳод ила Мажнун жазаъ эткайлар эди,
 Ишқ бедолидин улча манга бўлди ворид.

Эй Навоий, бу чаман ичра вафо истамаким,
 Ул матоъ ўлди бу бозорда беҳад косид.

Эй, сочинг занжирининг савдосида мажнун хирад,
 Дам-бадам кўпрак паридек ҳуснунга мафтун хирад.

Ақлим учди айладим то касб ишқинг илмини,
 Гарчи элга илм касбидин бўлур афзун хирад.

Эй ҳаким, этма жунунум айбким, кўргач они,
 Тўхтата олмас димоғи ичра Афлотун хирад.

Эй хирадманд, англамассен ҳолатин ушшоқнинг,
 Не учунким ишқ таврида эрур мажнун хирад.

Оҳким, етқач анинг ишқи тамомин қилди маҳв,
 Гарчи қилди панд ила кўнглумни юз афсун хирад.

Гармрав ошиққа мардуд ўлса носих, қилма айб,
 Ким келиптур аҳли ишқ оллида доим дун хирад.

Эй Навоий, ишқ аёғининг нисори айлагум,
 Сочса ҳар соат насиҳатдин дурри макнун хирад.

Қазо не ҳукми айлар жаҳонгадур нофиз,
Жаҳону бас демаким, инсу жонгадур нофиз.

Жаҳон аро бани Одам нетиб халос ўлғай,
Ким ул малойикайи осмонгадур нофиз.

Нафози ҳукм шаҳи комрондин элга бўлур,
Не ҳукм ул этса, шаҳи комронгадур нофиз.

Агар ёмону агар яхши кимса йўқ озод
Нединки, буйруғи яхши-ёмонгадур нофиз.

Бузуғ жаҳонга анинг ҳукми нофиз ўлғандек,
Ҳабиб ҳукми мени нотаваонгадур нофиз.

Бўйин қўюбмен агар тиғи қатл сургунгадур,
Ки амри дилбарининг ҳар қаёнгадур нофиз.

Навоий айласа ҳар ён азимат андин эрур,
Ки буйруғунг мени бехонумонгадур нофиз.

Кўнглум эрур ул гунчайи сероб ила мултаз,
Ул навъки маст ўлса майи ноб ила мултаз.

Лаззат топар ул шўх чучук жоним олурдин,
Атфолдек ўлган киби жуллоб ила мултаз.

Рангин лабинг озурда кўнгул комидур, арчи
Бемор эмас шарбати унноб ила мултаз.

Кўнглум юзу лаълингдин ўзин айлади беҳуш,
Ким субҳ бўлур халқ шакархоб ила мултаз.

Сен базми нишот ичра майи ноб ич, эй шўх,
Ким бизни фироқ айлади хуноб ила мултаз.

Соқий, қалаҳе тутқилу, эй турфа муғанний,
Базм аҳлини қил бир неча мизроб ила мултаз.

Кўп равза била ҳурни кўргузма, юз очқил,
Ким хаста Навоий эмас асбоб ила мултаз.

Эй лабларинг ҳаловатидин жонға илтихоз,
Топқай етишса чашмайи ҳайвонға илтихоз.

Жон чунки лаззат айлар анинг лаъли ёдидин,
Берса не тонг ҳаловати жононға илтихоз.

Лаълингни қилса яхши-ёмон орзу, не тонг,
Жондин бўлур чу оқилу нодонға илтихоз.

Даврон элига лаззат агар бўлса, не ажаб,
Майдин чу бор ул офати давронға илтихоз.

Нутқунг ҳаловатини не билсун рақибким,
Ширин ҳадисдин етар инсонға илтихоз.

Лаълинг ҳимоят этмаса ул юз назораси,
Муҳтик бериштурур мени ҳайронға илтихоз.

Синған сафол ичинда Навоийға боладин,
Ончаки жоми Жам била султонға илтихоз.

Зиҳи мазохир аро меҳри оразингдин нур,
Қуёштин ўйлаки заррот хайли ичра зухур.

Вужудунг айлади кавну макон вужудин фош.
Ҳамул сифатки қуёш қилди заррани машҳур.

Хирад гар аъмо эса кунҳи зотинг ичра не тонг,
Қуёшни кўрмаса хуффош бордурур маъзур.

Сенинг жамолингга гул кўзгусида булбул маст,
Сенинг зухуринг ила гул жамолига мағрур.

Йўқ эрса ғунчаға ҳифзинг нечукки пардаарус,
Аруси парданишин янглиғ ўлмағай мастур.

Сени тилаб туну кун баски айлабон таку пўй,
Нафасларини ола олмайин сабову дабур.

Боқиб сужуд аро қошингга табр, агар мўъмин,
Тилаб қадаҳ аро аксингни маст, агар махмур.

Май ичра аксинг аро софчанға айшу напот,
Қадаҳда нашғанг ила дурлканға завқу сурур.

Чу сенсиз ўлди ҳарам ичра порсо, не осиф,
Навоий ўлса сенинг бирла дайр аро, не қусур?

Сариғ қоғазмудурким сўзи ҳажрим айладим таҳрир
Ва ёхуд шуъла тушти сафҳага ул сўз этиб таъсир?

Магар ҳуро сочин қилди қаламгун сафҳасин қоғаз,
Қилурда сунъ наққоши нигорим суратин тасвир.

Боқиб дермен: шикоят айлайин кўргач ани, қолмас
Кўзумга тоби наззора, тилимга қуввати тақдир.

Мени ҳажр офатидин қутқару қатлимға таъжил эт,
Нединким, бийми офат келди ишта айламак таъхир.

Дединг: васл ичра тақсир этмайин ишқим қабул этсанг,
Чу бўлдум ошиқ, эттинг ҳажр асири, қилмадинг тақсир.

Жунун хатти муҳити ичра марказ бўлмағим не суд,
Ки бу хат бирла бўлмас ул парини айламак тасхир.

Сочинг куфри худ имонимни олди, ваҳ, не айш ўлғай,
Ки ул зуннорни бўйнуғма боғлаб қилсалар тақфир.

Мени гар мугбача дайри фано ичра асир этти,
Чу тақдир эрса, эй шайхи ҳарам, не қилғамен талбир?!

Навоийға не мумкин васликим, ҳар тун бу фикр ичра
Не талбир этса охир ишқдин бори топар тағйир.

Кўнгул ичра ғам камлиги асру ғамдур,
Алам йўқлуғи дағи қаттиқ аламдур.

Ема дарду андуҳдин ғамки, истаб
Топилмас бу давр бўлса, бу муғтанамдур.

Хуш ул дардким, юзланур лаҳза-лаҳза,
Хуш ул ғамки, хотир аро лам-бадамдур.

Жаҳон ичра ҳамдард кам бўлса тонг йўқ,
Ки бедард кўп, лек дард аҳли камдур.

Манга ишқ дарди эмас муҳлику бас
Замон дарди, аҳли замон дарди ҳамдур.

Харобот аро, эй хуш ул ринди сармаст,
Ки оллинда олам вужуди адамдур.

Мақом этса туфроқ уза — тахти Жамшид,
Сафолеки ул май ичар жоми Жамдур.

Қадах ваҳҳи гар шайхдин ҳосил эрмас,
Не ғам дайр пири чу соҳибқарамдур.

Навоий ичар бода ул шўх тутқач,
Неча гарчи тақво била муттаҳамдур.

Рангсиз холинг жамолинг хонида, эй сиймбар,
Ё адасдур, ё ёлушмиш бир адас чоғлиғ шакар.

Кўргач оҳимни, ғазабдинму қизарди ул узор,
Йўқса ул ҳумрат бу ўтнинг тобидин бўлди асар?

Новакинг жисмимға сончилғач етишти юз бало,
Шох уза пайванд қилғач мунча ким топмиш самар?!

Мен ул ойға маҳв қолғач, тан аро пайконларин
Чеккан эрмиш халқу ҳайратдин манга бўлмай хабар.

Икки гавҳардур қулоғингда ва ё қилмиш сипеҳр
Ойнинг атрофида икки саъд кавкаб жилвагар.

Чарх зулмидин не тонг сўғум сабуҳий вақтиким,
Субҳ ҳам бу гуссадин йиртар яқосин ҳар саҳар.

Эй Навоий, ҳажр ўтлуғ дапшти ичра англадим,
Ониким дерлар сақардин қитъас эрмиш сафар.

Сенинг ҳуснунг, менинг ишқим ажойиб унс тутмишлар,
Магар бу шуълани ул шамъ тобидин ёрутмишлар.

Бериб эрди ики кофир кўзунг қатлим учун ваъда,
Ҳамоно айнаи усруклукдин ул ишни унутмишлар.

Мену — дарду бало, эй шодлиқ, борғилки, ҳажринда
Мени ғам тунлари бекаслагим вақти овутмишлар.

Кўнгулда яроларким бутмади ҳар навъ марҳамдин,
Лабинг нўши ҳавосин истимоъ этканда бутмишлар.

Тамаъ узмак ики ширин лабингдин мумкин эрмаским,
Ки то ул шаҳддин тотмишмен оғзимни чучутмишлар.

Сиришким сели ичра ишқу дардингдин заиф ўлди,
Бу су ичра ул ўтлар гўйиё жисмим қурутмишлар.

Чу мен безормен иткан кўнгулдин, демангиз, келмиш
Нега ул телбаи расвони бу жониб ёвутмишлар?

Май ичкил, доғи туткил бевафову меҳрлар тарки,
Анингдекким, алар меҳру вафонинг тарки тутмишлар.

Навоий, май била кўнглумга ўт солким, замон аҳли
Совуғлуқ онча қилмишларки, кўнглумни совутмишлар.

Ҳам кўзум тортар, ҳамул мезон била кўнглум солур,
Ё Раб, ул келгаймуким кўз ёрутуб кўнглум олур.

Тортсам кўнглум футури шиддатидин қаттиғ оҳ,
Даҳр боғи соврулуб, афлòк доғи қўзғалур.

Ваҳки, захмининг исидин майл ҳам қилмас итинг,
Гусса тифидин нечаким зор жисмим тўғралур.

Тоқатим гар қолмади тортарға меҳнат тоғини,
Не ажаб бу юкни гар афлòк чекса тавшалур.

Сўзи ҳажринг дафъ ҳам бўлса, кўнгулда доғи бор,
Ўт ўчар, лекин асар ёнган макон ичра қолур.

Бас тўлодур жоминг, эй соқий, илиг титратмаким,
Мен ичай андинки, тўккунгдур ани гар чайқалур.

Эй Навоий, ишқ ўтин кўз ёшидин паст айларам,
Лек ҳар дам ул қуёш ёди ичимга ўт солур.

Тийра шомим ичраким барқи балолар чоқилур,
Ҳар нафас ишқ ажлаҳоси оғзидин ўт сочилур.

Ҳажр даштин, ваҳ, нетиб қатъ айлайинким, ҳар тикан
Бош чиқарур орқасидин чун кафимга санчилур.

Ишқ аро панд этмаким не суд, эй аҳбобким,
Ҳар фиғонда банд-бандим бир-биридин айрилур.

Чун иложим қилғали ҳолим сўрарсен, эй табиб,
Бу ҳикоятни бировдин сўрки ўз ҳолин билур.

Тоғу водий ичра андоқ сазб ҳолим борким,
Кўрса гар Фарҳод, агар Мажнунки юз ҳайрат қилур.

Не қародур шоми ҳажримким ёрумас шаммас,
Мунча ўтким, чарх тоқида ламимдин чоқилур.

Номадин мумкин эмас, эй шўх, ҳолим англамоқ,
Ўртанур коғаз, фироқим шарҳи чунки ёзилур.

Соқий, сўзни узатмай эмди туткил бодаким,
Достони ҳажр қисқармас нечаким айтилур.

Эй Навоий, азми дайр эткил тилар бўлсанг фароғ,
Ким бу янглиғ гавҳар андоқ кон ичинда топилур.

Кечаким зулфунг хаёли кўнглум ичра айланур,
Тонгга тегру заъфлиқ жисмим йилондек тўлганур.

Даргаҳингда бир заиф ит бирла мен ҳар кечаким
Гаҳ танин бошим, гаҳи боши танимни ястанур.

Эй пари, мажнун кўнгул сўзидин ўзни асраким,
Барқи оҳидин малоийкнинг қаноти чурканур.

Мен киму уйқуки, ҳижрон шои оҳим суридин,
Деса бўлғай сўнгги уйқу элгкан эл уйганур.

Гар забун бўлсам ажаб эрмаски, тушса ишқ аро,
Аждаҳолар хоксор ўлмоқ тариқин ўрганур.

Оташин рухсор ила куйдурма элни асруким,
Шамъ юз парвонани ўртар, ўзи ҳам ўртанур.

Сарвқадлар жилваси тонг йўқ Навоий оҳидин,
Доимо ашжор ел таҳрики бирла тебранур.

Фироқ иситмаси андоқ танимдин ўт чиқарур,
Ки гар табиб илигим тутса, бармоғи қабарур.

Эмас бу чашмайи хуршидким, ул ой ғамида
Кўруб сипеҳр ёмон ҳолатим кўзи ёшарур.

Сиришк касратидин гар кўзум оқарса не ғам,
Ғаминг тунида чу юз қатла ҳар замон қарорур.

Чекармен оҳим ўтин ҳажр дарлидин ҳар шом,
Сипеҳр сорики, мунча нужум шамъи ёрур.

Десангки, ҳажр юкин тортқил, не чорам бор,
Ки Қоф тоғини хас узра қўйсалар кўтарур.

Иқомат истама бу манзил ичраким, ҳар кун
Мусофир анда нечаким келур юз онча борур.

Навоий оҳки, топмас висолдин хабаре,
Хаёл элчисини гарчи юз сари юборур.

Кўнгул уйида юзунг нақшин айламан тасвир,
Ки дуди оҳим ила ранги топмағай тағйир.

Бу навъ доирайи ишқинг аросида хол,
Магарки ҳинду эрурким, пари қилур тасхир.

Магар су оби ҳаёт эрди, ел Масиҳ дами,
Чу тийнатынгни қазо илги айлади тахмир.

Не тошки, отса, ярам чокидин ичимга солиб,
Бузуғ кўнгулни тиларманки, айласам таъмир.

Чу келди муҳтасиб, эй соқий, айлагил мени маст,
Ки қилмағай асар ул дамки, айлагай таъзир.

Не келса оллинг кўп қилма дафъиға кўшиш,
Ки жидду жаҳд ила тағйир топмоди тақдир.

Навоий ўпти юзунгни тушида лутф айлаб,
Дегилки, не экин анинг бу тушига таъбир.

Етти жон оғзимаким чиқмас уйидин ул хур,
Чиқмаган жонга умид, ушбу масалдур машхур.

Ой юзунг айлади бурқат қасабин юз пора,
Солди ҳар порасидин ерга юзунг партави нур.

Нафасинг ҳашр кунини напир бўлур олам аро,
Бир нафасда нега йўқса тирилур аҳли қубур?

Ишқнинг қуввати бирла чекарам ҳижронни,
Йўқса бир мўрға йўқ тоғни чекмак мақдур.

Чун азал қисматин эл коми била қилмадилар,
Ишқдин тутса бўлур бизни халойиқ маъзур.

Туз кўнгулга басару нутқи пароканда не бок,
Тилу кўз гайбатидин ғойиб эмас аҳли ҳузур.

Бир нафас умрға бўлмас мутаахҳид бўлмоқ,
Эй Навоий, не бало ғофил эрур аҳли гурур.

Жунун салосилида бўлди жисми зор ҳақир,
Сўнгак хилёлки бўйнига тақдилар занжир.

Фигону зорима раҳм этти турфа ишдурким,
Парини айлади мажнун фусун била тасхир.

Не тонг кетурса манга ишқ ҳар дам ўзгача ҳол,
Ки шуъла вазъи аро дам-бадам эрур тағйир.

Хатинг саводи аро ожиз ўлди аҳли қалам,
Ки ёзди килки қазо бирла котиби тақдир.

Гар этса жонни тамаъ улдурур ҳаёти абад
Қабул қилмаса, ўлмаккин ўзга йўқ талбир.

Сен ўзлугунг бутин аввал ушатқил, эй зоҳид,
Ҳамиша дайри фано аҳлин эткуча такфир.

Навоий андоқ эмиш мастким, хабар йўқ анга,
Ки муҳтасиб ани кўй ичра айламиш таъзир.

Чун мени мажнун бошин атфол тоши синдурур,
Оҳ ўти жўлида сочимдин анга киз куйдурур.

Аҳли диллар, чехра очди ёр — очманг дийдаким,
Ҳар киши ул юзга кўз олдурди — кўнглин олдурур.

Кўргач ул юзни бошимга урди юз тиғи бало,
Кўрки, чиққур кўз бошимга не балолар келтурур.

Кўзда асрабмен бағир қонин тилар бўлсанг ҳино,
Суртсам кўзни аёғингга ҳамул дам билгурур.

Булажаблиғлар жунунум ичра кўрким, халқни
Ишқ бир дам йиглатур ҳолимга, бир дам кулдурур.

Навбаҳори ҳусндин топма фиреб, эй шўхким,
Чарх даври навбаҳор ўтмай хазонин еткурур.

Эй Навоий, ҳажр андуҳида маст ўл зинҳор,
Ким кўнгулдин ғамни бир дам зойил эткан майдурур.

Қайси тўбий жилваси сарви хиромонингча бор?
Қайси кавсарнинг зулоли оби ҳайвонингча бор?

Гунчада гулбаргдек тил, жоладек тиш доғи йўқ,
Деса бўлғайму аниким лаъли хандонингча бор?

Қайда сунбулдин насим эскач, кирар жисмимға руҳ,
Ким дегаймен ониким зулфи паришонингча бор?

Айламас кўз мардуми ҳаргиз қуёш ичра ватан,
Они дей олманки холи анбарафшонингча бор.

Новак очмас гар тушар жон риштаси ичра гириҳ,
Демак они бўлмағайким нўти мужгонингча бор.

Демаким, кўнглунгга кўйғум зулм ила доғи ажал,
Сен гумон қилма аниким доғи ҳижронингча бор.

Эй кўнгул, қонингни истарсен тобониға ҳино,
Кўзларим хуноби ранги ҳам сенинг қонингча бор.

Урма ҳиммат лофини оллингда бу тоқи сипеҳр,
Фақр кўйинда агар ўз кунжи вайронингча бор.

Эй Навоий, истасанг давр аҳли зулмидин халос,
Ур фано даштиға гому бора олғонингча бор.

Суда юзунгму акси ё чашма аро париймудур?
Чашмаи меҳр ичинда ё ламъаи Муштаримудур?

Кўйи биҳишти жовидон, ўзи биҳишт ичинда ҳур,
Қомату лаъли англаман, тўбию кавсариймудур?

Жисмим аро янги туган ҳар сариму кўринди ё
Ҳар бири ишқ авжининг муҳтариқ ахтаримудур?

Уйга ҳануз кирмайин динима тушти юз халал,
Буки келур, кўр, эй кўнгул, ул бути озариймудур?

Куйган ичимда бодадин ишқ ўти бўлди шуълазан,
Поралари бағирнинг ул шуъланинг ахгаримудур?

Жоми жаҳоннамойини васф кўп эттинг, эй рафиқ,
Меҳри мунир жоми ё майкада соғаримудур?

Эйки Навоий улфати равзаға йўқтурур, дединг,
Асру таажжуб айлама, Мирғанийи Ҳиримудур?

Лаълинг, аё, не ажаб рангиндур,
Сўзи анинг не бало шириндур.

Хам қошинг тақову тоатқа бало,
Хам кўзунг офати ақлу диндур.

Хулла ичра баданингким кўрунур,
Гўё гулбарг аро насриндур.

Қатлу тиргузмак эрур ойининг,
Аллоҳ-Аллоҳ санга не ойиндур?!

Соқиде, ҳажрида тутқил манга май,
Ким бу судин ўтума таскиндур.

Маю — васл аҳлики, бу давр ичра,
Бизга хуноби жигар таъиндур.

Ҳажринг айёми Навоий тинмас,
Бир кўрунуб анга кўнглин тиндур.

Дилбаро, сендин бу ғамким, менда бордур, кимда бор?
Фурқатингдин бу аламким, менда бордур, кимда бор?

Мазраи айшим кўкармайдур самуми оҳдин,
Йўқса ёшдин мунча намким, менда бордур, кимда бор?

Қўйма миннатким, юзумдек пок юз ҳеч кимда йўқ,
Бўйла ишқи пок ҳамким, менда бордур, кимда бор?

Бахт ул ой қасрига қўнмас, йўқса дуди оҳдин
Бу каманди хам-баҳамким, менда бордур, кимда бор?

Қалби рўйандуд ила байъ этса васлин, эй қўнгул,
Доғдин мунча дирамким, менда бордур, кимда бор?

Бор экин вобастайи тавфиқ йўқса, эй рафиқ,
Бу қадар шавқи ҳарамким менда бордур, кимда бор?

Эй Навоий, гарчи журмум кўптурур, лекин бу навъ
Хусрави соҳибкарамким, менда бордур, кимда бор?

Гул юзунг ҳажрида чиқса ўтлуғ оҳим гоҳлар,
Кўкта гулнорий булутлардек кезар ул оҳлар.

Ул бути зарринкамар ишқида то бел боғладим,
Заъф аро мендин қамишлардур нишон, бал коҳлар.

Ул юз олпида қуёш юзлуглар ўлимиш ҳусн аро
Ўйлаким бўлғай қуёш бўлғанда толиъ моҳлар.

Нола тортармен қачон отланса ул султони ҳусн,
Йўқ ажаб чекмак нафир ўлғанда рокиб шоҳлар.

Кўйи сори борди кўнглум, балки ашқу оҳ ҳам,
Ваҳки, қолиб мен, азимат қилдилар ҳамроҳлар.

Истасанг уйғонмоқ ўл бедорлар ҳамсуҳбати,
Ким бу ғафлатни магар дафъ айлағай огоҳлар.

Эй Навоий, пора-пора бўлса кўнглунг яхшидур,
Ким тараддудсиз олишқайлар ани дилхоҳлар.

Куфрдин зуннорлар гар турраси тобинда бор,
Кирпигидин дағи сафлар қоши меҳробинда бор.

Бир кажакдур тортибон жамъ эткали эл кўнглини,
Қайси пурхамким, паришон зулфи қуллобинда бор.

Терда ул юз тобидин, лол ўлса тонг йўқ боғбон,
Қайда мундоқ ўт анинг гулбарги серобинда бор.

Дема лаъли ўлтурур тиргузмас элни, эй Масиҳ,
Ким бу кайфият ҳам анинг бодайи нобинда бор.

Нечаки жонбахшлиқ лаълинг шакархандидадур,
Онча жон оломоқ дағи ул кўз шакархобинда бор.

Ишқ мулкида тиларсен нақди жон зулм айлабон,
Соғинурсенким магар ул ишқ арбобинда бор?

Эй Навоий, гар лисони ҳол эшитмайсен, эшит,
Ким ажаб ҳолат бизинг созанда мизробинда бор.

Ошкоро юз туган гарчи тани зоримда бор,
Онча юз доғи ниҳоний жони беморимда бор.

Истадинг кўнглум иложин айлайин деб, эй табиб,
Менда йўқ улким тиларсен, леқ дилдоримда бор.

Новаки ғамзангга пайкон истасанг, эй қоши ё,
Келки, андин бениҳоят жисми афғоримда бор.

Юз бўғун эрмас сўнгалдин риштайи жоним аро,
Иқди зулфунгдин туганлардурки, бу торимда бор.

Жаврларким қилди ул кофир унутмайдур кўнгул,
Ким ҳисобидин гириҳлардурки, зунноримда бор.

Хирқаву сажжодани май раҳни қилсам не ажаб,
Ким асар махмурлуғдин шўхи хамморимда бор.

Гар Навоийни қилиб рад, назмин истар шукрим,
Менда гар йўқтур қабул, ошуфта гуфторимда бор.

Хатту юзунг ҳажрида кўзким, булут монандидур,
Чашмайи сабз ул бири, бу бир гулистон бандидур.

Қилди юз парканд ҳажринг тиғидин бағримни ишқ,
Итларингнинг ҳар бири оғзида бир паркандидур.

Жавр қилсанг қил, мени боре эшикдин сурмагил,
Ким кўнгулга васл ҳад йўқ, меҳнатинг хурсандидур.

Ишқ ила пайконлари ичра болокаш кўнглума,
Йўқ тафовутким шарарлар шуъланинг фарзандидур.

Ўқларингга юқти бағрим қониму, эй қоши ё,
Йўқса анда зеб учун ҳар ён бақам пайвандидур?

Чархким, ҳар субҳ эл қатлиға айлар заҳрханд,
Бу анинг ширин табассум бирла шаккархандидур.

Эй Навоий, демаким кўнглунгга қилмиш қасди жон,
Ким менинг кўнглум анинг жон бирла ҳожатмандидур.

Кўксумни чунки қилди лабинг ҳажри ёралар,
Ҳар ёра қон киби оқизур лаълпоралар.

Боштин-оёқ жунун ила ўлдум, гар истасанг,
Бу ерда хорлар топилур анда хоралар.

Гулрез эди юзунг ғамидин ҳажр тунлари
Оҳ ўтидинки, ҳар сори сочтим шароралар.

Усрук кўзунг қошида эмас кирпик ўқлари,
Бир маст ҳинду оллида эрминш каторалар.

Ўлди юзунг назорасидин халқ, войким,
Ўлтурди бизни дағи эл эткан назоралар.

Ёзғурма, эй фақиҳки, йўл бермас ончаким,
Чиқмоққа дайрдин қилурам истихоралар.

Бечоралиғ тут эмди Навоийки, бўлмади,
Дардимга ҳар нечаки табиб этти чоралар.

Қуёш юзинда хатинг сабзасиға маскандур,
Бу ваҳждиндур агар ранги сабз равшандур.

Кўнгулда онча ўқунгдин ўкулди пайконким,
Бошоқ била бу бало мазраида хирмандур.

Қилиб итобки, душманларимга бўлдунг дўст,
Аларки дўстларим эрди, эмди душмандур.

Узун фироқ туни барқидин нестиб куймай,
Ки аждаҳо ҳасим устига шуълаафкандур.

Кўнгул не навъ бало тошидин омон топқай,
Фигор жисмим уйи равзан узра равзандур.

Кўнгулни раз қизининг суҳбати билан соф эт,
Ки даҳр золи ажаб ҳийласозу пурфандур.

Навоий ўлди парирўйлар ҳавосидаким,
Дедук хирадлиғу ул асру телба эркандур.

Қилғали азми сафар улким манга дилхоҳдур,
Оғаҳ ўз ҳолимдин эрмасмен, Худо огоҳдур.

Мен чу ҳажридин чекиб юз меҳнат ўлдум, ваҳ, не суд,
Буки шайдо кўнглуму жоним анга ҳамроҳдур.

Эй насими васл, эсиб жонимни жонон сори элт,
Ким фироқинг заъфидин андоқки барги коҳдур.

Деманг, ул ой узра солмиш соя бир мушкин булут,
Гўйиё мен тортқан ҳажрида дули оҳдур.

Ҳар нафас ўрду сари кўнглум қуши айлар ҳаво,
Ким олиб кеткан кўнгулни бир маҳи хиргоҳдур.

Англағил аҳбоб қадринким булар бўлмай не нафъ,
Гар сенга афлок авжи узра тахту жоҳдур.

Эй Навоий, бежиҳат ёр этса ҳижрон ихтиёр,
Сўз демак бўлмас нединким сен гадо, ул шоҳдур.

Сарв уза гул очтиким, қад узра рухсорим будур,
Жонға нутқ ўргатдиким, лаъл ичра гуфторим будур.

Юз жафо, минг шўхлуқ кўргузса ҳаддим қайда бор,
Ким десам бир қатлаким шўхи жафокорим будур.

Сабр ила шавқумни айлай арз, меҳмон бўлса ёр,
Ишқ иқболида найлайким, йўқу борим будур.

Гарчи мен нобуд бўлдум, эйки, Мажнун суратин
Сафҳада қилдинг рақам, билким намудорим будур.

Пири дайру хонақаҳ шайхики ёзди руқъалар,
Номайн иқболим улдур, хатти идборим будур.

Муршидеким, махласим куфри тариқатдин тилар,
Ўзлугумнинг риштасин уздикки, зуннорим будур.

Эй Навоий, истасам зулфин паришон, қилма айб,
Найлайинг сармояи бахти сияҳкорим будур.

Чиқмаса жонон ғаму андуҳдин, жоним чиқар,
Завқидин ул дам кирар жонимки, жононим чиқар.

Мақдамидин боғ ўлур ҳам дашту ҳам кўй андаким,
Жилва айлаб боғдин сарғи хирмоним чиқар.

Титрангиз, эй аҳли дин, ислөмингиз бошиғаким,
Форати дин эткали ул номусулмоним чиқар.

Кўзда эрмас фурқатидин ашки гулгун қатраси,
Балки кўздин ҳам бағир захми киби қоним чиқар.

Захм аро қолған бошоқ жонимға етмиш, эй рафиқ,
Раҳм этиб Тенгри учун чек, доғи пайконим чиқар.

Чарх агар фарёду афғонимға етмас, айб эмас,
Ким анинг бедодидин фарёду афғоним чиқар.

Соқие, ол бир қадаҳ бирла Навоий кўнглини,
Ким букун дерларки, сархуш кўнглум олғоним чиқар.

Шамъ ул ой ҳажрида тун куймагим огоҳидур,
Дуди эрмаским, менинг ҳолимға ўтлуқ оҳидур.

Чиқти жон, рози эман кўюнгга борғай, негаким
Ҳар қаён азм этса, дарду ғам анинг ҳамроҳидур.

Гар самандинг гарлидин қолман не тонгким, бордур ул
Қаҳрабоеким, бу хасдек жисм барги қоҳидур.

Бир маҳи хирғаҳнишин кўнглумни олмиш, эй рафиқ,
Йўқ ажаб гар хаста кўнглум ноласи хиргоҳидур.

Ёр кўнгли истамиш кўнглумға сурмак тиғи кин,
Ҳар не дилхоҳи анинг мен телбанинг дилхоҳидур.

Мисри иззат истабон, зиндони ғамдин қочмаким,
Моҳи Канъон тахтиға боис мазаллат чоҳидур.

Эй Навоий, мен худ асрабмен ғами ишқин ниҳон,
Айлабон зоҳир кўнгулнинг нолаи жонқоҳидур.